

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології

на тему:

**ФУНКЦІЙНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ –
ГУАНЬЮН'ЮЙ (НА МАТЕРІАЛІ КИТАЙСЬКОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ
ТЕКСТІВ)**

Студента групи Мкит52-23

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Східна філологія: китайська мова і література,

переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови та літератури

(переклад включно), перша – китайська

Можаровського Олександра Олександровича

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Любимова Ю. С.

Допущений до захисту

« ___ » _____ 2024 року

Завідувач кафедри

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

(підпис)

(ПІБ)

Київ - 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ-ГУАНЬЮН'ЮЙ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	7
1.1. Структура фразеологічної системи сучасної китайської мови	8
1.2. Класифікація фразеологізмів у сучасній китайській мові	15
1.2.1. Фразеологізми-гуаньюн'юй у сучасній китайській мові.....	20
1.3. Поняття іллокутивного акту в контексті вивчення функційних особливостей фразеологізмів у сучасній китайській мові	24
1.4. Фразеологізми як стилістичні засоби у сучасній китайській мові	28
Висновки до Розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ-ГУАНЬЮН'ЮЙ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	34
2.1. Методика дослідження	34
2.2. Критерії відбору матеріалу дослідження.....	37
2.3. Етапи проведення дослідження	44
Висновки до Розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. ФУНКЦІЙНІ І СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ-ГУАНЬЮН'ЮЙ У КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	48
3.1. Функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі сучасної китайської мови	49
3.2. Функційні особливості звичних виразів <i>гуаньюн'юй</i> у сучасних китайськомовних політичних текстах.....	56
3.2.1. Граматична функція.....	56
3.2.2. Комунікативна функція.....	58
3.2.3. Конотативна функція	59
3.2.4. Функція делегітимізації.....	61

3.3 Стилiстичнi особливостi <i>гуаньюн'юй</i> у сучасних китайськомовних полiтичних текстах.....	64
Висновки до Роздiлу 3	72
ВИСНОВКИ	74
论文摘要.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	85

ВСТУП

В умовах сучасного світу, розвитку засобів комунікації і поповнення лексичного складу, фразеологія продовжує залишати за собою вагоме місце в комунікації. Можна навіть додати, що це місце поширюється на різні рівні комунікації від побутового і до політичного. Особливу увагу варто приділити саме останньому, адже політична сфера є доволі закритою, сповненою недомовок, а інколи, навіть домислів. Саме тому, дослідження фразеології в межах політичного дискурсу є особливо важливим. Адже, як зазначає Р. Вілсон (1990), фразеологізми можуть виконувати три важливі функції в політичному дискурсі. Оскільки метафорична основа фразеологізмів дозволяє думати і говорити про одну сферу в термінах іншої, такі вирази можуть допомогти пояснити складні політичні аргументи, зводячи такі аргументи до простої метафоричної і образної форми. Вони можуть бути використані, щоб викликати емоції та посилити певні погляди. А також, можуть бути використані для створення абсурдних образів з метою висміювання опонента.

Особливо цікавим стає питання ролі фразеологізмів у політичному дискурсі Китаю. Загальновідомим є факт того, що фразеологізми були частиною китайської політики ще з давніх часів. Нині, ця тенденція не змінилася, навпаки, аналізуючи вислови очільника КНР Сі Цзіньпіна можна побачити зростання ролі фразеологізмів і сталих висловів у політичній комунікації.

Актуальність теми дослідження визначається спрямованістю сучасної лінгвістики на дослідження функціонування мовних одиниць у процесі мовлення, визначенні засобів і способів вираження комунікативної інтенції в процесі політичної комунікації. Окрім цього, дослідження зумовлене малою кількістю досліджень і необхідністю поглибленого розгляду звичних виразів *гуаньюн'юй* як засобу впливу і дискредитації в межах політичного дискурсу в українському китаєзнавстві. Таким чином, дослідження розкриває важливі аспекти функційних і стилістичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* у межах китайськомовної політичної комунікації, зв'язку теорії мовленнєвих актів з сучасною китайською фразеологією, а також перспектив подальшого дослідження згаданих вище аспектів.

Мета дослідження: дослідити функційно-стилістичні особливості фразеологізмів-*гуаньюн'юй* на матеріалі китайськомовних політичних текстів.

Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань:**

- висвітлити особливості структури фразеологічної системи сучасної китайської мови і звичних виразів *гуаньюн'юй* зокрема;

- схарактеризувати сутність іллокутивного акту в контексті вивчення функційних і стилістичних особливостей китайськомовних фразеологізмів;

- дослідити функційні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі;

- проаналізувати стилістичні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі;

Об'єкт дослідження: фразеологізми-*гуаньюн'юй* в сучасній китайській мові.

Предмет дослідження: функційно-стилістичні особливості фразеологізмів-*гуаньюн'юй*.

Матеріалом дослідження виступають 131 китайський фразеологізм різних типів, серед яких 73 звичні вирази *гуаньюн'юй* отримані методом суцільної вибірки протягом аналізу 150 сторінок китайськомовних політичних текстів.

Для досягнення поставленої мети і завдань дослідження було використано низку *загальнонаукових методів* (дедукція, аналіз, описовий метод) для визначення теоретичних засад дослідження звичних виразів *гуаньюн'юй* в сучасній китайській мові, а також низку спеціальних лінгвістичних методів, що включають: *метод компонентного аналізу*, що використаний для аналізу структурних особливостей китайських фразеологізмів і звичних виразів зокрема; *контекстуальний метод*, що використаний для аналізу і врахування контекстуальних особливостей в сучасному китайськомовному політичному дискурсі; *метод функційного аналізу*, який використовується для дослідження функційних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* в політичному дискурсі сучасного Китаю; *метод концептуального аналізу* для аналізу концептів і символів які використовуються в китайськомовному політичному дискурсі; *метод експлікації*, що використовується для передачі значення фразеологічних одиниць при перекладі українською з врахуванням контексту; *метод*

семантико-стилістичного аналізу використаний з метою дослідження стилістичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* в сучасній китайській мові.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що у дослідженні *вперше* було здійснено комплексний аналіз структури і конкретизація меж фразеологічної системи сучасної китайської мови.

У роботі *вперше* запропоновано розгляд іллокутивних актів як засобу дослідження функційних і стилістичних особливостей фразеологізмів сучасної китайської мови, а також зв'язку іллокутивних актів з вираженням комунікативного наміру мовця.

Вперше досліджено функційні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі.

Окрім цього, у дослідженні *вперше* було проведено комплексний аналіз стилістичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використати одержані результати дослідження у навчальному процесі, при викладанні таких дисциплін як: "Китайська мова", "Лексикологія китайської мови", "Практична фразеологія китайської мови", "Практичний курс перекладу з китайської мови", "Особливості дипломатичного перекладу", а також з метою проведення подальших досліджень які будуть присвячені сучасній китайській фразеології і дослідженню китайськомовного політичного дискурсу.

Апробація результатів дослідження була проведена шляхом презентації результатів дослідження на Міжнародній науково-практичній конференції "Ad orbem per linguas. До світу через мови".

Структура роботи: робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, анотації китайською мовою, списку джерел використаної літератури джерел і списку джерел ілюстративного матеріалу. Обсяг роботи становить 91 сторінку.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ- ГУАНЬЮН'ЮЙ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Ще з давніх часів у Китаї існувала традиція, за якою майстерне володіння фразеологією є ознакою високоосвіченої людини, що мала неабиякі знання китайської мови та культури, а також займала неабиякий статус у суспільстві. Найбільше ця традиція стосувалася тогочасних чиновників і політичних діячів Китаю. Однак, ця традиція збереглася й до наших днів, її досі можна часто зустріти у політичному дискурсі Китаю, що має своє надважливе значення.

Вміння правильно розуміти і трактувати фразеологічні вирази є вкрай необхідним, оскільки помилкове трактування тих чи тих фразеологічних одиниць може призвести до неправильного розуміння функції яку відіграє фразеологічна одиниця у мовленні, а також неправильного розуміння комунікативних намірів мовця, тобто ідей та цілей, які хотів донести мовець шляхом використання того чи того фразеологізму. В свою чергу, така помилка перекладача може призвести до вагомих наслідків, як от непорозуміння чи навіть конфлікт, чого, звичайно, варто уникати на дипломатичному та політичному рівні.

Нині вміння якісно і точно перекладати китайську фразеологію також є гарним індикатором компетентності перекладача. Враховуючи той факт, що фразеологія у більшості випадків має походження з розмовного мовлення, а також сповнена безлічі символів та метафор, то переклад такого роду одиниць можна порівняти з перекладом художньої літератури чи поезії.

Таким чином, ми вбачаємо наше дослідження актуальним, тому що функціонування фразеологічних одиниць в сучасному китайськомовному політичному дискурсі є дуже помітним і важливим. Саме тому, ми маємо низку причин чому варто детально дослідити функційний аспект китайських фразеологічних одиниць, зокрема:

1) фразеологізми в сучасній китайській мові часто мають глибокі культурні та історичні корені, тому вивчення їх функціонування дозволяє краще зрозуміти лінгвокультурні аспекти китайської мови, зокрема китайського політичного дискурсу;

2) фразеологічні вирази в політичному дискурсі часто використовуються для підсилення та створення ефективного комунікаційного впливу на аудиторію;

3) аналіз фразеологічних одиниць допомагає виявити мовні стратегії політичних лідерів у Китаї, а також їхні підходи до спілкування з громадськістю та міжнародною спільнотою;

4) розуміння фразеологічних конструкцій допомагає аналізувати ефективність комунікативних стратегій у політичному дискурсі та прогнозувати їхні можливі наслідки.

1.1. Структура фразеологічної системи сучасної китайської мови

Історія дослідження китайського мовознавства має досить довготривалий період розвитку. Дун Хун'юань (2014) зазначає, що протягом всієї історії розвитку китайської мови, китайська лінгвістика, була центром для обговорень серед науковців через наявність широкого поля для дослідження. Крім того, широке поле для досліджень породило велику кількість підходів і методів дослідження якими користувалися і користуються китаєзнавці. З метою підтвердження зазначених вище фактів, ми можемо взяти за приклад дослідження фразеологічної системи сучасної китайської мови.

Однак, перед тим, як перейти до розгляду і аналізу фразеологічної системи сучасної китайської мови, варто надати детальне визначення таким поняттям, як "фразеологія" та "фразеологізм" з огляду на китайську лінгвістику. Визначення цих термінів є необхідним, внаслідок того, що ці терміни є базовими, можна навіть сказати системоутворюючими, і подальше дослідження фразеологічної системи не має жодного сенсу. Для позначення згаданих вище термінів у китайській мові існують такі поняття, як "熟语学" (shúyǔxué) для позначення терміну "фразеологія", і "熟语" (shúyǔ) для позначення терміну "фразеологізм".

Тепер ми можемо визначити, що фразеологія – це лінгвістична дисципліна, головною метою якої є дослідження фразеологізмів. В свою чергу, фразеологізми – це сталі одиниці або вирази, які мають сильний метафоричний та образний характер,

використовуються у мовленні як єдине ціле незалежно від кількості морфем у їхній структурі, а також, найчастіше, мають походження з розмовної мови (孙维张, 1989, с. 15–19).

Що стосується історії розвитку китайської фразеології, то можна зазначити, що вона є досить "молодою" лінгвістичною дисципліною в сучасному її розумінні, а її вік, як окремої науки, ще не перевищив і ста років. Як зазначає Яо Сі'юань (2013), до 50-х років ХХ століття серед китайського наукового товариства взагалі не існувало загальноприйнятого терміну, за допомогою якого можна було описати фразеологію і фразеологізми, крім того, фразеологія взагалі не розглядалася як окрема наука, і саме тому у наукових працях та словниках до цього періоду можна зустріти більше 40 термінів що використовуються для пояснення цього мовного явища.

Лише після середини ХХ ст. у китайському мовознавстві виокремлюються два найбільш поширені терміни для опису поняття "фразеологізм": "熟语" (shúyǔ) та "成语" (chéngyǔ). Однак, у своєму дослідженні, ми вважаємо, що найбільш доречним є використання терміну "熟语", як поняття яким називають всі китайські фразеологізми, адже термін "成语" у переважній більшості класифікацій є одним з кластерів фразеологічної системи сучасної китайської мови. Таким чином, ми згодні з думкою Суня Вейчжана (1989), що з метою уніфікації та систематизації термінології, спрощення досліджень та комунікації між науковцями термін "熟语" було визнано, як позначення фразеологічних одиниць та виразів, а термін "熟语学", в свою чергу, як позначення науки що досліджує ці одиниці та вирази.

Варто зазначити, що помилковим буде твердження, що до початку ХХ ст. фразеологія взагалі не була об'єктом лінгвістичних досліджень в Китаї. Насправді, фразеологічна система китайської мови має дуже давню історію як розвитку, так і дослідження. Для підтвердження цього, Ван Цінь (2006) наводить приклад, що перші збережені до наших днів фразеологізми можна віднайти у словниках, що датуються періодом династії Цінь (秦朝, 221 – 206 рр. до н.е.). Ми можемо зробити припущення, що китайська фразеологія має ще більш давню історію, просто для пошуку її зачатків не було знайдено більш давніх за період династії Цінь матеріалів.

Проаналізувавши праці Вана Ціня (2006) та Яо Сі'юаня (2013), ми можемо висвітлити приблизну періодизацію розвитку фразеології та її особливості:

- **період зародження** (萌芽期, 206 р. до н.е. – 317 р. н.е.). Цей період характеризується поширенням конфуціанських ідей у Китаї, що дало сильний поштовх для розвитку науки у Китаї. Приблизно в цей час вчені починають звертати увагу на фразеологічні вирази, які часто можна зустріти в усному мовленні народу (王勤, 2006, с. 78–80). Найбільшого поширення в той час мають прислів'я *яньюу* та з'являються перші ідіоми *чен'юу*, решта нині відомих нам типів фразеологічних одиниць китайської мови ще не існувала. Варто також зазначити думку Яо Сі'юаня (2013), що, окрім усного мовлення, тогочасні фразеологізми дуже часто можна було віднайти у відомих працях різних філософських течій Давнього Китаю, як от "Лунь Юй" (论语, lún yǔ), "Ши Цзін" (诗经, shī jīng) тощо. Але також варто сказати, що попри появу в цей період великої кількості відомих вчених і розвитку науки, питання детального дослідження фразеології практично не піднімалося. Та попри це, період характеризується першими спробами систематизації фразеологізмів за їх спільними ознаками, внаслідок чого з'являються перші словники китайських прислів'їв *яньюу*, що, на нашу думку, є великим досягненням у розвитку фразеологічної системи (姚锡远, 2013, с. 46 – 49);

- **період розвитку** (发展期, 420 – 1644 рр.). Цей період не характеризувався яким-небудь вагомим досягненням в дослідженні китайської фразеології. Протягом цього періоду продовжувався розвиток основ сучасної китайської фразеології, зокрема все більш поширене створення збірників та словників присвячених тогочасним фразеологічним одиницям. В той самий час уже можна зустріти перші спроби осмислити особливості китайських фразеологізмів (姚锡远, 2013, с. 46–49). Крім того, було створено перші спроби опису загальних особливостей китайських прислів'їв *яньюу* (谚语, yànyǔ), ідіом *чен'юу* (成语, chéngyǔ) та поява фразеологічних виразів, що дуже близькі до сучасних виразів-недомовок *сехоуу* (歇后语, xiēhòuyǔ) (王勤, 2006, с. 85–87);

• **період підйому** (兴盛期, 1616 – 1948 pp.). Цей період характеризується відходом від ідей неоконфуціанства й відновленням наукових традицій, а також зібранням та упорядкуванням досліджень присвячених лексиці, що також мало позитивний ефект на фразеологію (王勤, 2006, с. 99–104). В той самий час, багато питань пов'язаних з фразеологією не були розв'язані, дослідження ідіом чен'юй ставало більшим, але, водночас, було недостатнім. Однак, в цей період вчені почали також виділяти загальноновживані метафоричні вирази, які з часом стали звичними виразами *гуаньюнь'юй* (惯用语, guànyòngyǔ). Проте, Яо Сі'юань (2013) також зазначає, що тогочасні дослідження не приділяли достатньої уваги чіткому відокремленню тих чи тих фразеологічних одиниць в окремі класи, а самі методи та способи дослідження ще були дуже нечіткими та недосконалими (姚锡远, 2013, с. 50–51);

• **період розквіту** (繁荣期, 1949 p. – наш час). Цей період також можна назвати періодом сучасності. Саме цей період розвитку можна вважати найбільш визначальним в історії китайської фразеології. Взнявши за основу праці минулих поколінь, а також скориставшись новими та відносно досконалими методами дослідження, цей період розвитку характеризується появою перших задокументованих спроб науковців розглянути фразеологію, як окрему галузь мовознавства, спробам класифікації та чіткого розмежування між фразеологічними класами, а також створенням словників, присвячених кожному з видів китайських фразеологічних одиниць. Саме в цей час, вже чітко виділяються основні відомі нам типи фразеологізмів сучасної китайської мови, а також проводиться велика кількість досліджень присвячених вивченні природи, особливостей, походження та функціонування різних класів фразеологізмів (姚锡远, 2013, с. 51–58).

Варто також зазначити, що надана вище періодизація може інколи відрізнятися в залежності від того, думку якого науковця ми оберемо за основу. Надані вище періоди та дати є лише наочним прикладом для кращого розуміння часових рамок та періодів історії Китаю, що може допомогти краще зрозуміти причини та наслідки такого ступеня розвитку фразеологічної системи у той чи той період.

Наступне питання, яке ми хочемо розглянути є особливості фразеологічних одиниць сучасної китайської мови, що відрізняють їх від інших мовних одиниць та мовних феноменів. Таким чином, Ван Цінь (2006) у своїй праці наводить особливості, за якими можна кваліфікувати фразеологічні вирази та одиниці сучасної китайської мови. Проаналізуємо детальніше нижче.

1. **Сталість структури** (构成的定型性, gòuchéng de dìngxíngxìng). Йдеться про те, що структура фразеологізму, найчастіше, є незмінною. Це означає, що у більшості випадків структуру фразеологізмів не можна розділяти, додавати в неї інші морфеми, чи, навпаки, прибирати певні морфеми. Це спричинено тим, що зміна структурного складу фразеологізму призводить до втрати його первинного метафоричного сенсу і зміни сенсу вислову в цілому (王勤, 2006, с. 18–26). Наприклад: вираз-недомовка "老太太的鞋 – 老样子" (lǎo tàitai de xié – lǎo yàngzi, *виглядати по-старому*, букв. взуття старої бабці – старого фасону) при зміні структурних частин якого сенс виразу просто зникне. Однак, варто зазначити, що тут існують винятки, і деякі фразеологізми допускають модифікацію своєї структури. Зазвичай, такого роду модифікація є незначною і часто представлена замінами лише окремих елементів виразу, як от зміна персонажів що є частиною виразу, або використання омофонії для надання виразу більшої метафоричності чи використання у так званій "грі слів". Наприклад: "老虎拉车 – 谁赶(敢)" (lǎohǔ lāchē – shéi gǎn (gǎn), *Хто наважиться?*, букв. тигр запрягся у візок – хто поведе (сміливий)). В цьому випадку ми можемо спостерігати можливість модифікацію виразу яка робить вираз більш зрозумілим та, водночас, не втрачає його метафоричності і образності.

2. **Смислова єдність** (意义的融合性, yìyì de rónghéxìng). Йдеться про те, що значення кожної окремої морфеми у складі фразеологізму і значення фразеологізму в цілому не є однаковими. В процесі перекладу цей аспект має особливе значення, саме тому ми хочемо зосередити увагу на цьому аспекті. Можна сказати, що сенс фразеологічного виразу криється не на його "зовнішньому" рівні, представленому у вигляді морфем, об'єднаних в один вираз, а на "внутрішньому" рівні, що має вигляд певної історії чи легенди, внаслідок якої виник той чи той фразеологізм (王勤, 2006,

с. 27–34). Наприклад, фразеологізм "开天辟地" (kāitiān pìdì, *створити щось неймовірне*, букв. відкрити небо і розгорнути землю), в основі якого закладено відомий китайський міф про Паньгу та створення Всесвіту. Також можна навести приклад "千难万险" (qiān nán wàn xiǎn, *серйозні випробування*, букв. тисячі труднощів і десятки тисяч небезпек), в якому закладено історію про сповнену перешкод і труднощів сімнадцятирічну подорож Танського монаха Сюаньцзана до Індії з метою розширення знань про буддизм.

3. **Функційна цілісність** (功能的整体性, gōngnéng de zhěngtǐxìng). У реченні всі морфеми, які входять до складу фразеологізму, виступають одним цілим у реченні і виконують функцію певного одного члену речення (王勤, 2006, с. 34 – 37). Наприклад: у реченні "曼联绝杀利物浦后, 抽到**鱼腩**保送决赛"。 – "Манчестер Юнайтед" забили гол "Ліверпулю" на останніх хвиликах, і таким чином **аутсайтери** вийшли у фінал" було використано фразеологізм "鱼腩" (yú nǎn, *аутсайдер*, букв. філе риби) (搜狐, 2024). Інколи, деякі фразеологічні вирази можуть виступати і повністю окремим реченням, однак при цьому, сенс виразу не змінюється. Наприклад, "别指望所有人都能懂你, 有几个不喜欢你的人, 那很正常。**萝卜青菜, 各有所爱**"。 – "Не варто сподіватися, що всі можуть тебе зрозуміти, є ті, кому ти не подобаєшся, і це нормально. **На колір і смак товариш не всяк**" (搜狐, 2020). У прикладі було використано відоме китайське прислів'я *яньюй* "萝卜青菜, 各有所爱" (luóbo qīngcài gè yǒu suǒ ài, *у кожного свої смаки/на колір і смак товариш не всяк*, букв. редька, капуста – у кожного свої вподобання)

4. **Лаконічність** (简洁性, jiǎnjíexìng). Більшість фразеологізмів мають обмежений розмір і є найбільш вдалим інструментом для опису особи чи ситуації. Ця особливість виокремлює фразеологізми з-поміж звичайних сталих сполук слів, які мають лише одне буквальне значення. Завдяки лаконічності, а також метафоричності, використання фразеологізмів набуває все більшої популярності (王勤, 2006, с. 38). Наприклад, фразеологізм "鸿门宴" (hóngményàn, *пастка*, букв. Хунменьський бенкет), який посилається на однойменний епізод історії Китаю, коли відома

історична постать Китаю Лю Бан, влаштувавши бенкет на честь свого супротивника Сян Юя, зміг уникнути своєї смерті та військового розгрому. Також як приклад можна навести фразеологізм "见阎王" (jiàn yánwáng, *померти*, букв. зустріти Яня Вана), що посилається на історію про Яня Вана, який є володарем потойбічного світу.

Отже, історія китайської фразеології є дуже давно відомим мовним феноменом з дуже давньою історією, що бере свій початок ще раніше періоду правління династії Цинь. Протягом всього періоду розвитку, починаючи з древніх часів і донині, фразеологія займала особливе місце в житті китайського народу і була невід'ємною частиною китайської культури. В той самий час, фразеологічна система китайської мови весь цей час не стояла на місці, а без упину розвивалася та характеризувалася появою все нових і нових фразеологічних одиниць, спеціалізованих словників, а також низки досліджень присвячених китайській фразеології, її особливостей, функціонування тощо. Особливу увагу в розвитку китайської фразеології варто приділити сучасному періоду розвитку, так як цей період є квінтесенцією багатовікових досліджень, що надало нам змогу чітко розрізняти фразеологізми від інших одиниць мови, розрізняти різноманітні категорії фразеологізмів між собою, а також мати чітку та непохитну базу для подальших досліджень. Можна впевнено висловити думку, що фразеологія й донині не втратила своєї актуальності як з точки зору використання у мовленні, так і з точки зору дослідження її системи. Китайська фразеологія досі дуже часто залишається в центрі уваги науковців, а також часто є об'єктом наукових дискусій. Можна також додати, що навіть на сучасному етапі розвитку китайської фразеології можна зустріти діаметрально протилежні думки дослідників щодо особливостей фразеологічної системи сучасної китайської мови та номінації її окремих аспектів. Однак, попри певні суперечки серед наукових кіл, ми можемо помітити позитивні намагання китаєзнавчої спільноти до уніфікації термінології та відносно уніфікованої класифікації фразеологічних одиниць, про що йтиметься нижче. Крім того, китайські фразеологічні одиниці мають низку особливостей які відрізняють їх від інших мовних одиниць.

1.2 Класифікація фразеологізмів у сучасній китайській мові

Як згадувалося вище, протягом всієї історії розвитку китайської фразеологічної системи вченими робилися кроки до класифікації та систематизації фразеологічних одиниць, що, з часом, призвело до утворення фразеологічної системи у тому вигляді, у якому ми бачимо її сьогодні. Можна також додати, що розвиток китайської мови в цілому також позитивно вплинув на розвиток фразеологічної науки та розширив межі та об'єм фразеологічного складу.

Загалом, з моменту становлення фразеології як окремої лінгвістичної науки, науковцями було створено велику кількість класифікацій. Кожна з класифікацій мала своє певне обґрунтування. Для прикладу, Ван Цін (2006) виокремлює 5 типів фразеологічних одиниць сучасної китайської мови: ідіоми *чен'юй* (成语, chéngyǔ), звичні вирази *гуаньюн'юй* (惯用语, guànyòngyǔ), вирази-недомовки *сехоуюй* (歇后语, xiēhòuyǔ), прислів'я *яньюй* (谚语, yànyǔ) і приказки *суюй* (俗语, sùyǔ). На противагу, існує класифікація створена за авторством Суня Вейчжана (1989), у якій виокремлено 4 типи фразеологічних одиниць: ідіоми *чен'юй*, звичні вирази *гуаньюн'юй*, вирази-недомовки *сехоуюй* та прислів'я *яньюй*. У своїй праці, Сунь Вейчжан (1989) прибрав категорію приказок *суюй* і, цілком ймовірно, об'єднав її з прислів'ями *яньюй*, а також додав до останньої підкатегорію афоризмів *теянь* (格言, géyán). Окрім згаданих вище класифікацій, також існує класифікація яку створив Яо Сі'юань (2013). Він пропонує виділити 7 типів фразеологізмів: прислів'я *яньюй*, приказки *суюй*, ідіоми *чен'юй*, звичні вирази *гуаньюн'юй*, вирази-недомовки *сехоуюй*, а також в окрему категорію виділити афоризми *теянь* та додати ще категорію пишних виразів *цзінь цзюй* (锦句, jǐn jù).

В свою чергу, у нашому дослідженні ми притримуємося думки Веня Дуаньчжана (2000) у класифікації якого виділено: прислів'я *яньюй*, ідіоми *чен'юй*, звичні вирази *гуаньюн'юй* та вирази-недомовки *сехоуюй*, а приказки *суюй*, афоризми *теянь* та пишні вислови *цзінь цзюй* або є частиною зазначених вище

категорій, або взагалі не входять до фразеологічної системи китайської мови. Про причин вибору саме цієї класифікації ми поговоримо нижче.

По-перше, ми вважаємо, що китайські прислів'я *яньюй* та приказки *суюй* повинні бути представлені однією спільною категорією *яньюй*. Причина такого вибору полягає в тому, що фразеологізми обох категорій мають доволі схожу структуру, функціонування та походження. Таким чином, їх об'єднання може спростити розуміння фразеологічної системи китайської мови, що, в свою чергу, призведе до спрощення вивчення і дослідження цих фразеологічних виразів.

По-друге, ми вважаємо, що афоризми *теянь*, дуже часто є близькими до структури або походження ідіом *чен'юй* та прислів'їв *яньюй*. Саме тому, ми притримуємося думки, що афоризми *теянь* повинні включені до двох згаданих вище категорій, тобто, або до категорії ідіом *чен'юй*, або до категорії прислів'їв *яньюй*. Такої ж думки ми притримуємося щодо пишних виразів *цзін'юй*. Причина полягає у тому, що пишні вирази *цзін'юй* походять від давніх віршів і за своєю суттю є свого роду цитуванням певних частин віршів з наданням ним метафоричного та образного характеру. Саме тому, ми вважаємо, що пишні вирази *цзін'юй*, як і афоризми *теянь*, варто віднести до ідіом *чен'юй* або прислів'їв *яньюй*.

По-третє, проаналізувавши наведені вище класифікації китайських фразеологізмів, ми помітили закономірність, що лише прислів'я *яньюй*, ідіоми *чен'юй*, звичні вирази *гуаньюн'юй* та вирази-недомовки *сехоуюй* є тими категоріями фразеологічних одиниць, які зустрічаються у класифікаціях найчастіше. Ми можемо зробити припущення, що саме ці види фразеологічних одиниць є найбільш підходящими в плані класифікації. На відміну від приказок *суюй*, афоризмів *теянь* і пишних висловів *цзін'юй*, згадані вище 4 категорії фразеологізмів є незмінною частиною більшості класифікацій. Адже кожна категорія має свої неповторні структурні особливості, які відрізняють їх від інших видів, тим самим створюючи чотири окремі і не схожі одна на одну категорії фразеологізмів.

Тепер, детально розглянемо кожен з категорій фразеологічних одиниць згідно з класифікацією, якої ми притримуємося у нашому дослідженні:

1) **яньюй** (谚语, yànyǔ, прислів'я). Це найдавніші вирази представлені у вигляді речення, які містять глибокий сенс і накопичену століттями мудрість народу. Ці фразеологізми, зазвичай, мають повчальний характер і відображають досвід, ідеї й сенси китайського народу. Найчастіше, ця категорія фразеологізмів використовується в усному мовленні, а за структурою, зазвичай, містить 5 або більше морфем (王勤, 2006, с. 259 – 310). Наприклад: "挂羊头, 卖狗肉" (guà yángtóu, màigǒuròu, *обманювати*, букв. вивісити голову барана, а продавати собаче м'ясо), "船到桥头自然直" (chuán dào qiáotóu zìrán zhí, *все саме наладиться*, букв. коли човен підійде до мосту, попливе разом з потоком), "好母生好子, 好田出好米" (hǎo mǔ shēng hǎo zǐ, hǎo tián chū hǎo mǐ, *яблуко від яблуні недалеко падає*, букв. хороша мати народжує хорошого сина, хороше поле дає хороше зерно), "一朝天子一朝臣" (yī cháo tiānzǐ yī cháo chén, *ставити на посади своїх людей*, букв. новий імператор – нові міністри), "有钱能使鬼推磨" (yǒuqián néng shǐ guǐ tuīmò, *гроші вирішують все*, букв. коли є гроші, можна і біса змусити жорна крутити).

2) **чен'юй** (成语, chéngyǔ, ідіоми). Це сталі вирази, що представлені у вигляді словосполучень. Здебільшого, складаються з чотирьох морфем і мають найбільш фіксовану та сталу структуру, внаслідок чого складові *чен'юй* не можуть бути змінені або модифіковані за бажанням мовця (姚锡远, 2013, с. 113 – 116). Окрім цього, вважається, що саме ця категорія фразеологізмів є найбільшою за кількістю в порівнянні з іншими типами фразеологічних одиниць і найчастіше використовується на письмі. Серед особливостей, Ван Цін (2006) виділяє: сталість структури, стильова витонченість, часта поява у мовленні. Наприклад: "铁石心肠" (tiěshí xīncháng, *безсердечний*, букв. серце, як залізо й камінь), "对症下药" (duìzhèng xiàyuào, *вживати ліки відповідно до обставин*, обр. призначати ліки відповідно до симптомів), "指鹿为马" (zhǐ lù wéi mǎ, *видавати одне за інше*, букв. показувати на оленя, називати його конем), "画龙点睛" (huàlóng diǎnjīng, *зробити вирішальний внесок*, букв. намалювати дракона і домалювати йому зіницю), "水落石出" (shuǐ luò shí chū, *таємне стало явним*, букв. вода спала, каміння оголилося).

3) **сєхоуоуї** (歇后语, xiēhòuyǔ, вирази-недомовки). Це сталі вирази, що також представлені у вигляді невеликого речення, що складаються з двох частин. Перша частина виразу представлена метафорою або загадкою внаслідок чого і з'явилася назва "недомовка". В свою чергу, друга частина виразу є поясненням або розгадкою до першої частини. В порівнянні з ідіомами чен'юї та прислів'ями яньюї, вирази-недомовки використовуються як на письмі, так і в усному мовленні (王勤, 2006, с. 330 – 331). В процесі використання, ці вирази можуть бути використані як повністю (вимовляється і перша половина, і друга з використанням паузи у мовленні), так і частково (в такому випадку використовується лише перша частина виразу). Однак, за останньої умови вираз має бути дуже впізнаваним та достатньо відомим, щоб про значення недомовки можна було здогадатися. Ці вирази фразеологічні вирази мають свою характерну особливість, вони відомі своїм частим використанням омофонії, а також використанням великої кількості відомих китайських образів, фольклорних персонажів та історичних постатей (姚锡远, 2013, с. 138–150). Наприклад: "猫舔虎鼻子 – 找死" (māo tiǎn hǔ bízi – zhǎo sǐ, *шукати собі проблеми*, букв. кішка лиже ніс тигра – шукає смерті), "猪八戒吃猪肉 – 忘本" (zhū bājiè chī zhūròu – wàngběn, *забути своє минуле*, букв. Чжу Бацзе з'їв м'ясо свині – забув своє коріння), "孟姜跟着刘海走 – 哭的陪笑的" (mèng jiāng gēnzhe liú hǎi zǒu – kūde péi xiàode, *і сміх, і гріх*, букв. Мен Цзян йде з Лю Хаєм – та, що плаче йде з тим, хто сміється), "泥牛入海 – 一去不复返" (níniú rùhǎi – yī qù bù fùfǎn, *назавжди піти в минуле*, букв. глиняний віл зайшов у море – не повернувся назад), "瞎子打灯笼 – 白费蜡" (xiāzi dǎ dēnglong – báifèilà, *робити даремно*, букв. сліпий запалив ліхтар – даремно витрачає свічку).

4) **гуаньюн'юї** (惯用语, guànyòngyǔ, звичні вирази). Це стійкі, зазвичай триморфемні сполуки слів, що, зазвичай, містять у собі одночасно два значення – звичайне та метафоричне. Через це, у мовленні, звичні вирази можуть використовуватися, як у прямому, так і в переносному значенні. Окрім цього, звичним виразам гуаньюн'юї характерні часте використання іронії, сатири, а також великого використання відомих образів (温端政, 2000, с. 197–200). Наприклад: "抬轿子" (tái

jiàozì, *прислужувати*, букв. нести паланкін), "吃黑枣" (chī hēizǎo, *бути вбитим*, букв. з'їсти чорний фінік), "唱双簧" (chàng shuānghuáng, *бути в зговорі*, букв. виступати в жанрі "шуанхуан"), "玩花头" (wán huātou, *махінація/трюк*, букв. зробити вправний трюк), "小日子" (xiǎorìzi, *спокійне життя*, букв. маленькі дні).

Варто також зазначити, що існує феномен переходу фразеологізмів з однієї категорії в іншу. Таким чином ми можемо спостерігати вирази, які можуть перебувати, по суті, у декількох категоріях одночасно. Наприклад: вираз-недомовка *сехоулюй* "八仙过海，各显神通" (bāxiān guòhǎi, gèxiǎn shéntōng, *конкурувати/показувати свої здібності*, букв. Вісім Безсмертних переправляються через море – кожен демонструє свої здібності) втратила свою другу половину виразу і таким чином також стала ідіомою *чен'юй* "八仙过海", що має таке саме значення, як і згаданий вище вираз-недомовка.

Отже, нині ми маємо велику кількість класифікацій, які відрізняються одна від одної і пропонують різні точки зору на обсяг і межі фразеологічної системи сучасної китайської мови, а також її склад та особливості кожної з категорій. Однак, у своєму дослідженні, ми дійшли до висновку, що найбільш вдалою класифікацією є та, яка включає в себе лише такі категорії, як ідіоми *чен'юй*, прислів'я *яньюй*, вирази-недомовки *сехоулюй* та звичні вирази *гуаньюн'юй*, оскільки зазначені категорії зустрічаються в більшості класифікацій, а також є дійсно відмінними одна від одної. Таким чином, кожна з представлених у класифікації категорій є унікальною, описує окремий тип китайських фразеологізмів та їх особливості. Особливу увагу у своєму дослідженні ми хочемо звернути на звичні вирази *гуаньюн'юй*. Ми вважаємо, що внаслідок браку досліджень цієї категорії ця категорія потребує детального дослідження. Ми помітили, що звичні вирази *гуаньюн'юй* мають широке використання в усному мовленні, а також дають змогу чіткого висвітлення та аналізу комунікативних намірів китайських політиків та дипломатів зі збереженням давніх лінгвістичних традицій китайської мови.

1.2.1. Фразеологізми-гуаньюн'юй у сучасній китайській мові. Ми згодні та опираємося на думку Веня Дуаньчжена (2000), що звичні вирази *гуаньюн'юй* існують в китайській мові вже дуже давно. Однак, в той самий час, аналізуючи історію розвитку фразеологічної системи китайської мови, ми можемо зазначити, що звичні вирази *гуаньюн'юй* є, ймовірно, наймолодшою категорією китайських фразеологізмів. До 50-х років ХХ ст. ці фразеологічні одиниці не були в центрі уваги науковців, внаслідок чого науковцями майже не проводилися дослідження цієї категорії фразеологізмів та її особливостей. Окрім цього, на той час навіть не існувало терміну "惯用语" (*guànyòngyǔ*) для позначення цієї категорії китайських фразеологізмів.

Перша спроба номінації звичних виразів *гуаньюн'юй* була здійснена Люй Шусянем та Чжу Десі (1952). Вони використали термін "习惯语" (*xíguànyǔ*) що має практично такий самий переклад, що і "惯用语", однак, на той час цей термін використовувався для позначення більшості сталих виразів китайської мови. Можна сказати, що термін "习惯语" використовували у широкому значенні. Згодом, як зазначає Цен Цзифань (2008), Чжоу Цзумо (1958) запропонував термін "惯用语", прийнятий більшістю науковців для номінації категорії звичних виразів типу "*гуаньюн'юй*". Однак, також варто зазначити

У минулому пункті ми вже згадували, що звичні вирази *гуаньюн'юй* – це стійкі сполуки слів, що складаються з трьох морфем та представлені у вигляді словосполучення. Крім того, вони мають яскраво виражений іронічний і сатиричний характер. Схоже визначення можна зустріти в енциклопедії Цихай (2003): "Це стійке словосполучення, яке зазвичай використовується як цілісна смислова одиниця. Загальне значення представлене не сумою значень кожного з компонентів, а метафоричним значенням, створеним за допомогою алегорії; в усному мовленні емоційне забарвлення відносно сильне" (с. 104).

Як зазначає Сунь Вейчжан (1989), звичні вирази *гуаньюн'юй* мають багато спільних рис з ідіомами *чен'юй*. Обидві категорії мають описовий характер, не виражають умовивід і не мають пояснювального характеру, семантична й експресивна функції обох фразеологічних одиниць представлені складним

словосполученням, і вони не можуть самостійно виступати у ролі окремого речення (за винятком окремих контекстуальних випадків). До таких випадків ми можемо віднести ситуації, коли звичні вирази *гуаньюн'юй* використовуються у вигляді вигука, наприклад: "十全十美! 空军八一飞行表演队十出国门"。 – "Ідеально! Пілотажна група "Перше серпня" ВПС здійснила десятий політ закордон" (央视新闻, 2024). У реченні використано вираз "十全十美" (shí quán shí měi, *ідеальний*, букв. досконалий і гарний).

В свою чергу, Ван Цін (2006) зазначає, що звичні вирази *гуаньюн'юй* є абсолютно унікальним видом фразеологізмів у китайській мові. Ця унікальність найбільше виражається у тому, що більшість цих фразеологізмів мають два шари: зовнішній (пряме значення виразу) та внутрішній (метафоричне значення виразу), крім того ці шари є абсолютно різними і часто жодним чином не пов'язані між собою.

Що стосується особливостей властивих лише звичним виразам *гуаньюн'юй*, то Сунь Вейчжан (1989) виділяє такі характерні ознаки (с. 198–200):

- **гнучкість структури:** на відміну від ідіом *чен'юй* та прислів'їв *яньюй*, звичні вирази *гуаньюн'юй* мають слабші структурні зв'язки. Внаслідок цієї особливості мовець має можливість модифікувати шляхом розриву виразу. Можна сказати, що мовець модифікує той чи той звичний вираз *гуаньюн'юй* у своєму мовленні з метою кращого вираження власних ідей. Наприклад: "我原本找他帮忙，结果被他泼了一身冷水回来，真是扫兴"。 – "Дуже прикро, спочатку я звернувся до нього по допомогу, а в результаті він мене повністю **розчарував**" (汉典, б.д.). В цьому реченні використано звичний вираз *гуаньюн'юй* "泼冷水" (pō lěngshuǐ, *розчаровувати*, букв. обливати холодною водою) та показано слабкість структурних зв'язків звичних виразів *гуаньюн'юй*;

- **структурне розмаїття:** як зазначає Яо Сі'юань (2013), хоча більшість звичних виразів *гуаньюн'юй* мають структуру, що складається з трьох морфем, доволі часто можна зустріти вирази, що містять і більшу кількість морфем. Наприклад: "草头王" (cǎotóuwáng, *глава мафії*, букв. король трави), "添油加醋" (tiānyóu jiācù,

перебільшувати, прикрашати факти, букв. додавати олію й оцет), "坐一条板凳" (zuò yītiáo bǎndèng, *мати спільний погляд/думку*, букв. сидіти на одній лавці).

Однак протягом свого дослідження ми виявили також велику кількість двоморфемних звичних виразів *гуаньюн'юй*, що дає нам можливість не повністю погодитися з думкою Яо Сі'юаня. Наприклад: "头雁" (tóuyàn, *керівник*, букв. головний гусак), "玩火" (wánhuǒ, *ризикувати*, букв. грати з вогнем), "饭票" (fànpiào, *годувальник/добродій*, букв. талон на їжу), "名嘴" (míngzuǐ, *популярний ведучий*, букв. відомий рот). Таким чином, ми вважаємо, що такий феномен є одним з прикладів актуальності дослідження, а також наводить нас на думку, що необхідно провести повторний розгляд структурних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй*;

•образність виразів: кожен звичний вираз *гуаньюн'юй* використовує звичні і загальновідомі образи як метафоричні для опису або характеристики певних речей, дій, ситуацій чи осіб. Ми вважаємо, що завдяки цьому, більшість звичних виразів *гуаньюн'юй* є найбільш зручними для розуміння і використання фразеологічними одиницями. Адже, завдяки частому використанню загальновідомих образів, адресату можна легше зрозуміти мовця без глибокого занурення у лінгвокультурні особливості китайської мови. Наприклад: "穿小鞋" (chuān xiǎoxié, *придиратися/репресувати*, букв. одягати тісні туфлі), "翘尾巴" (qiào wěiba, *хизуватися*, букв. задирати хвіст), "白老鼠" (báilǎoshǔ, *піддослідний кролик/жертва*, букв. біла миша), "交白卷" (jiāo báijuǎn, *не виконати завдання/провалитися*, букв. здати чистий листок), "一刀切" (yīdāoqiē, *підходити до всіх ситуацій/гребти під одну гребінку*, букв. різати одним ножем).

Загалом, як ми зазначали раніше, звичні вирази *гуаньюн'юй* походять з усного мовлення, тому, як і фольклор, передаються з уст в уста. Однак, ці фразеологічні одиниці також мають свої конкретні джерела походження. Ван Цінь (2006) зазначає, що звичні вирази *гуаньюн'юй* мають зазначені нижче джерела походження (с. 397–403):

1) **древня класична поезія** (古典诗文, gǔdiǎn shīwén). Наприклад: вірш Мен Цзяо "读经" починається зі строфи "垂老抱佛脚, 教妻读黄经"。 – "На старості

схаменутися і вчити дружину досліджувати астрономічну довготу", у якій міститься звичний вираз *гуаньюн'юй* "抱佛脚" (bào fójiǎo, *схаменутися в останній момент*, букв. обіймати ноги Будди) (孟郊, б.д.).

2) **історичні події** (历史故事, lǐshǐ gùshi). В цьому випадку звичні вирази *гуаньюн'юй* пов'язані з історичними подіями в Китаї. Наприклад: "借东风" (jiè dōngfēng, *досягти успіху за чужий рахунок*, букв. опиратись на східний вітер), що походить з відомого китайського класичного роману "Трицарство", написаного на основі однойменного історичного періоду Китаю (220 – 280 pp. н.е.).

3) **фольклор** (民间传说, mǐnjiān chuánshuō). Наприклад, звичний вираз *гуаньюн'юй* "紧箍咒" (jǐngūzhòu, *перешкода*, букв. закляття "стискаючий обруч"), що містить легенду про те, як відомий китайський буддійський монах Сюаньцзан хотів підкорити собі царя мавп Сунь Укуна за допомогою магічного обруча, який тиснув на голову Сунь Укуна.

4) **діалекти** (方言, fāngyán). Існують звичні вирази *гуаньюн'юй*, що мають походження з діалектів китайської мови або властиві лише певним регіонам Китаю. Наприклад: "咖啡妹" (kāfēi mèi, *інспектор дорожнього руху*, букв. кавова сестра), що виник в Гонконзі через коричневий колір уніформи жінок, що працюють інспекторами дорожнього руху.

Що стосується функційно-граматичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй*, то вони можуть виступати в реченні як підмет, присудок, додаток, означення, обставина та інколи модифікатор. Однак, детальний розгляд кожного аспектів з наведенням прикладів буде проведено у Розділі 3.

Отже, тепер ми можемо дати більш детальне визначення звичним виразам *гуаньюн'юй*. Це сталі, метафоричні вирази, що складаються з трьох (інколи двох або більше трьох) морфем, виражають метафоричну думку за допомогою звичайних, загальновідомих, повсякденних образів, мають слабкі та, водночас, гнучкі структурні зв'язки, виступають в реченні у ролі всіх членів речення, а також інколи у ролі модифікатора. Крім того, вони також мають широкий спектр джерел походження від літератури, до легенд та історії Китаю. Таким чином звичні вирази *гуаньюн'юй* чітко

закріпили своє місце в китайській фразеологічній системі, і було доведено, що їх варто аналізувати як окрему категорію. Попри те, що вони мають спільні риси з іншими категоріями фразеологізмів, вони є окремою, самостійною фразеологічною категорією, що отримала широку популярність в усному мовленні китайського народу та політиці, про що буде розглянуто пізніше.

1.3 Поняття іллокутивного акту в контексті вивчення функційних особливостей фразеологізмів у сучасній китайській мові

В умовах комунікації, мовець використовує той чи той фразеологічний вираз з якоюсь конкретною метою. Таким чином, ми можемо сказати, що одна з задач нашої роботи полягає у дослідженні способів і засобів вираження комунікативного наміру.

Як зазначає Ю. С. Любимова (2016), основною функцією мови є процес комунікації, а головною метою будь-якого функційного аналізу – дослідження комунікативного наміру мовця (комунікативної інтенції), тобто дослідження засобів та способів відображення дійсності в межах певної комунікативної ситуації.

Однак, для того, щоб зрозуміти що собою являє комунікативна інтенція, варто спершу розглянути процес комунікації (комунікативний/мовленнєвий акт) в цілому. Таким чином, ми розуміємо поняття "**мовленнєвого акту**", як складний процес передачі інформації від адресанта до адресата шляхом вербальних та невербальних засобів. В свою чергу, опираючись на думки Дж. Остіна (1962), мовленнєвий акт включає в себе три типи актів: **локутивний, іллокутивний та перлокутивний** акти.

Дж. Остін (1962) характеризує **локутивний акт**, як простий акт передачі інформації, що має на меті лише інформування мовця. Цей тип мовленнєвих актів не має на меті спонукання адресати до виконання певних дій, тому, ми не будемо приділяти особливу увагу цьому типу мовленнєвих актів.

В свою чергу, **іллокутивний акт** розглядається, як акт використання набору мовленнєвих засобів і способів за допомогою яких виражається намір мовця, тобто, висловлюється та чи та ціль якої прагне мовець. На відміну від локутивних актів,

іллокутивні акти безпосередньо мають на меті спонукання адресата до певних дій чи реакцій.

В той самий час, **перлокутивний акт** розглядається, як акт того, якого ефекту досягає сказане і як адресат розуміє чи зрозумів отриману інформацію (с. 108-109).

У нашому дослідженні, ми хочемо звернути особливу увагу саме на іллокутивні акти, адже завдяки цьому, ми зможемо зрозуміти, яку роль відіграють звичні вирази *гуаньюн'юй* у політичному дискурсі, і, таким чином, визначити з якою метою було використано той чи той фразеологічний вираз.

Як зазначає Дж. Сьорл (1985), **іллокутивні акти (іллокуції)** – це мінімальні одиниці в мовленні людини і представлені у вигляді тверджень, запитань, обіцянок, команд тощо. Щоразу, коли мовець вимовляє речення у певному контексті з певними намірами, він здійснює один або кілька іллокутивних актів. В свою чергу, іллокутивний акт складається з іллокутивної сили (формату за допомогою якого передаються ідеї мовця) та пропозиційного змісту (значення яке має той чи той вислів). Таким чином, іллокутивний акт можна розцінювати, як процес передачі інформації за допомогою певних стилістичних і лексичних інструментів.

Крім того, ми підтримуємо думку Дж. Сьорла (1979) і вважаємо її важливою частиною нашого дослідження. Дж. Сьорл (1979) класифікував іллокутивні акти і виділив 5 основних типів: запевняльні (*assertive*), декларативні (*declarative*), вказівні (*directive*), експресивні (*expressive*) і зобов'язальні (*commissive*) (с. 16-27).

Розглянемо детальніше кожен з видів і одразу наведемо приклади з політичного дискурсу Китаю:

1) **запевняльні** – це іллокутивні акти, мета яких полягає в тому, щоб переконати мовця (в тій чи іншій мірі) в тому, що щось відбувається насправді, тобто запевнити слухача в істинності висловленого твердження (Searle, 1979, с. 12–13). Наприклад: "这些事实充分说明, 中国知识产权的“生态圈”持续优化, 外资加注中国的“信心票”日益增多"。 – "Ці факти повною мірою демонструють, що екосистема прав інтелектуальної власності Китаю продовжує оптимізуватися, а кредит довіри

іноземних інвесторів до Китаю зростає" (外交部, 2024). Таким чином, ми бачимо, що мовець, апелюючи певними фактами, запевняє слухачів у істинності його тверджень;

2) **вказівні** – це іллокутивні акти, сенс яких полягає в тому, щоб підштовхнути слухача щось зробити використовуючи ті чи ті мовні засоби. Вказівні іллокуції можуть бути виражені як прохання до якоїсь дії, так і у вигляді більш прямого наполягання до дій. Найчастіше вони виражені як запрошення чи сподівання (Searle, 1979, с. 13-14). Наприклад: "我们希望地区国家坚守亚太合作正道，为维护和促进本地区与世界的和平稳定及发展繁荣发挥建设性作用，不要充当北约亚太化的“急先锋”"。 – "Ми сподіваємося, що країни регіону дотримуватимуться правильного шляху співпраці в Азійсько-Тихоокеанському регіоні і відіграватимуть конструктивну роль у підтримці і просуванні миру, стабільності, розвитку і процвітання в регіоні і світі, а не виступатимуть у ролі "ударної сили" НАТО в Азійсько-Тихоокеанському регіоні" (环球网, 2024). Таким чином, ми можемо побачити, що мовець виражає сподівання до виконання тих чи тих дій;

3) **зобов'язальні** – це іллокутивні акти, метою яких є зобов'язання мовця до певної майбутньої дії за допомогою використання певних мовних засобів. Таким чином, мовець зобов'язує слухача до виконання якоїсь дії. Найчастіше ці іллокуції виражені у вигляді прохання або наказу і мають чіткий категоричний характер (Searle, 1979, с. 14-15). Наприклад: "挑战一个中国原则，没有前途。开历史“倒车”，绝无出路"。 – "Оскарження принципу "одного Китаю" не має перспектив. Повернення історії в минуле є абсолютно неможливим" (外交部, 2024). Таким чином, ми можемо побачити категоричність вислову і ставлення мовця до ситуації.

Варто одразу зазначити, що Дж. Сьорл (1979) піднімає питання різниці між вказівними і зобов'язальними іллокуціями і висуває думку, що обидві категорії можна об'єднати в одну, так як вони мають схожу структуру і використовують схожі засоби. Однак, він додає, що це питання потребує подальшого дослідження і тільки тоді створення конкретних висновків.

Загалом, різниця між вказівними і зобов'язальними іллокуціями полягає у їх характері до виконання дії. Вказівні іллокуції не вимагають чіткого виконання дії,

таким чином, мовець отримавши інформацію може обирати приступати до дії чи ні. В свою чергу, зобов'язальні іллокуції використовують наполягання до виконання дії, таким чином, не даючи мовцю великого простору для вибору;

4) **експресивні** – це іллокутивні акти, сенс яких полягає у вираженні психологічного стану, щодо ситуації, зазначеного в пропозиційному змісті. Вимовляючи експресивні іллокуції, мовець не намагається змусити світ відповідати словам чи слова відповідати світу, а радше припускає істинність висловленого речення (Searle, 1979, с. 15-16). Наприклад: "中方始终致力于劝和促谈，但我们不会背锅，更不会为别人的行为埋单"。 – "Китайська сторона постійно робить зусилля до примирення і проведення переговорів, однак ми не збираємося бути цапом-відбувайлом і нести відповідальність за дії інших" (外交部, 2024). В процесі аналізу наведеного прикладу, ми можемо зрозуміти, який емоційний стан було закладено мовцем у цьому випадку. Таким чином, мовець виражає ставлення Китаю до вирішення конкретної глобальної проблеми і місця Китаю у вирішенні цієї проблеми;

5) **декларативні** – це іллокутивні акти, визначальною характеристикою яких є те, що успішне виконання одного з елементів спричиняє відповідність між пропозиційним змістом і реальністю, успішне виконання гарантує, що пропозиційний зміст відповідатиме реальності. Мається на увазі, що декларативні іллокуції встановлюють факти і призводять до певних змін у статусі або стані об'єкта чи об'єктів, про які йдеться мова, виключно в результаті того, що іллокуція була успішно виконана (Searle, 1979, с. 16–20). Наприклад: "中国将继续坚持高水平开放，不断提高知识产权保护水平，深化国际交流合作，对接高标准国际经贸规则，为外资企业营造更好营商环境，推动全球知识产权治理向着更加公正合理的方向发展，与各方共守知识产权“火种”、共享创新发展“硕果”"。 – "Китай і надалі дотримуватиметься високого рівня відкритості, постійно підвищуватиме рівень захисту інтелектуальної власності, поглиблюватиме міжнародні зв'язки та співробітництво, відповідатиме високим стандартам торгівельно-економічних правил, створюватиме краще бізнес-середовище для іноземних підприємств, сприятиме розвитку глобального управління інтелектуальною власністю в більш справедливому та розумному напрямку,

підтримуватиме зв'язок з усіма сторонами над захистом прав інтелектуальної власності та ділитиметься успіхами у розвитку інновацій" (央视新闻, 2024). Таким чином, мовець висловлює/декларує конкретні факти які відповідають реальності внаслідок виконання інших дій пов'язаних з цими фактами.

У нашому дослідженні ми підтримуємо класифікацію Дж. Сьорла (1979) і вважаємо її доцільною у використанні протягом дослідження. На нашу думку, класифікація іллокутивних актів може допомогти краще зрозуміти одну з ролей звичних виразів, а також прояснити деталі у розумінні комунікативних намірів, що існують у китайськомовному політичному дискурсі.

Отже, нами було досліджено теорію мовленнєвих актів, згідно якої всі мовленнєві акти поділяються на три типи, серед яких особливу увагу ми приділяємо іллокутивним актам, так як вважаємо, що фразеологія має безпосереднє відношення до цього типу мовленнєвих актів і відіграє у них особливу роль. Таким чином іллокутивні акти – це акти передачі інформації з конкретним задумом мовця для спонукання слухача до виконання певних дій. Окрім цього, ми дослідили і змогли показати типологію іллокутивних актів, а також навели приклади іллокутивних актів в межах політичного дискурсу сучасної китайської мови.

1.4 Фразеологізми як стилістичні засоби у сучасній китайській мові

Як зазначає Дж. Чартеріс-Блек (2018), що зараз метафоричні вирази виконують низку риторичних (стилістичних) цілей у політичному мовленні, які в широкому розумінні асоціюються в першу чергу з переконанням. Вибір метафоричного виразу визначається політичним контекстом і характером жанру, оскільки дебати, промови на конференціях і соціальні медіа відрізняються за своїми риторичними потребами. Використання метафоричних виразів впливають на публічні події, посилюючи та легітимізуючи погляди та переконання прихильників і атакуючи та делегітимізуючи погляди та переконання опонентів (с. 202). Таким чином, думка Дж. Чартеріса-Блека (2018) вкотре доводить нам тісний взаємозв'язок між різними науками і аспектами

конкретної досліджуваної мовної одиниці і показує, що функції тої чи тої одиниці прямо пов'язані зі стилістичною роллю.

В процесі аналізу стилістичної системи сучасної китайської мови ми дійшли до думки, що перш за все, варто визначити, чим представлена стилістика як наука. Отже, за визначенням Великої української енциклопедії (2024) стилістика: "галузь мовознавства, яка вивчає способи використання мовних одиниць і категорій у різних мовних стилях, а також функціональну стильову систему літературної мови".

На додачу до зазначеного вище трактування терміну "стилістика", ми хочемо надати тлумачення за визначенням словника Цихай (2003). Таким чином, стилістика (修辞学, xīcíxué) – це один з розділів мовознавства, що вивчає закономірності ефективного мовного вираження, тобто закономірності і доцільність використання тих чи тих мовних засобів для вираження певних ідей чи думок, що виникли за певних обставин. Іншими словами, стилістика допомагає правильно зрозуміти й оцінити зміст написаного, а також, оперує різноманітними стилістичними засобами для належного вираження змісту, що передається (с. 157).

В свою чергу, стилістичні засоби (修辞方式, xīcí fāngshì) – це мовні засоби і прийоми, що використовуються мовцем у певному контексті з метою кращого і яскравішого вираження змісту у процесі мовленнєвої діяльності (夏征农, 2003, с. 157).

Як зазначає Ван Тяньцін (1985), китайська мова є дуже багатогою на стилістичні засоби. Він зазначає, що, враховуючи постійний розвиток мови, виникають все нові і нові стилістичні засоби і, станом на 50-ті роки минулого століття, їх кількість уже налічувала більше 40 різноманітних засобів та прийомів.

Важливу роль у дослідженні стилістики та її інструментарію також варто відвести Ченю Вандао (2011), який проаналізував і класифікував більшість наявних нині стилістичних засобів. Таким чином, можна сказати, що праця Ченя Вандао (2011) є однією з фундаментальних праць присвячених стилістиці сучасної китайської мови, однак варто зауважити, що безперервний процес розвитку мови з часом може внести зміни у сучасну стилістику і саме тому, праці вчених минулого століття не варто розглядати як незмінний канон, а як фундамент який містить у собі базові ідеї і з

часом отримав велику кількість надбудов, що можуть кардинально змінювати розуміння і сутність стилістики і таким чином суперечити ідеям стилістики що закарбувалися на початках її історії.

Досліджуючи стилістичні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* і фразеології в цілому, ми спираємося на класифікацію стилістичних прийомів і засобів Вана Тяньціна (1985). Ми вважаємо, що саме ця класифікація може краще відобразити специфіку китайської стилістики і таким чином, якісніше розкрити стилістичні особливості фразеологізмів. Загалом, Ван Тяньцін (1985) виділив 42 стилістичні засоби і прийоми, і класифікував їх за 5 основними групами:

1) образні (形象类, xíngxiàng lèi). Наприклад: епітет (形容, xíngróng), метафора (比喻, bǐyù), алегорія (讽喻, fěngyù), метонімія (借代, jièdài), солецизм (飞白, fēibái), катахреза (析字, xīzì), перенесений епітет (移就, yíjiù), стилізація (摹状, mózhuàng), аналогія (比拟, bǐnǐ) тощо;

2) емфатичні (强调类, hánxù lèi). Наприклад: гіпербола (夸张, kuāzhāng), порівняння (对比, duìbǐ), риторичне питання (反问, fǎnwèn), інверсію (倒装, dào zhuāng), гіпофора (设问, shèwèn);

3) мовні фігури (气势类, qìshì lèi). Наприклад: антитеза (对偶, duì'ǒu), повтор (反复, fǎnfù), паралелізм (排比, páibǐ), апострофа (呼告, hūgào), xiāngqiàn), риторичний вигук (感叹, gǎntàn), градація (层递, céng dì), хіазм (错综, cuòzōng), симплока (同字, tóngzì) тощо;

4) конотативні (含蓄类, hánxù lèi). Наприклад: перифраз (双关, shuāngguān), антифраз (反语, fǎnyǔ), недомовка (歇后, xiēhòu), евфемізм (婉曲, wǎnqū), ампліфікація (周折, zhōuzhé), літота (讳饰, huìshì) тощо;

5) інші (其他类, qítā lèi). Наприклад: цитування (引用, yǐnyòng), аббревіація (省略, shěnglüè), паліндром (回文, huíwén), анадиплозис (顶针, dǐngzhēn), транспозиція (换位, huànwèi), афоризм (警句, jǐngjù), няньлянь/зевгма (拈连, niānlián), скорочення (节缩, jié suō), конверсія (转类, zhuǎnlèi), еліпсис (跳脱, tiáotuō).

Розглянемо можливі ролі фразеологізмів як стилістичних засобів. Наприклад:

"与巴勒斯坦不同，中国与以色列的关系在政治上若即若离，经济文化上如火如荼如荼"。 – " На відміну від Палестини, відносини Китаю з Ізраїлем є політично неоднозначними, а також економічно і культурно бурхливими" (BBC News 中文, 2023). Ідіома чен'юй "如火如荼" (rúhuǒ rútu, *бурхливий*, букв. (червоний) як вогонь, (білий) як осот) використана як епітет.

"即便有，也是狗尾续貂的五年，声名败坏的五年"。 – " І якщо це так, то це були п'ять років **невдалих рішень** і дурної слави" (腾讯网, 2020). Ідіома чен'юй "狗尾续貂" (gǒuwěi xùdiāo, *невдале рішення*, букв. причіплювати до соболя собачий хвіст) використана як **евфемізм**.

"路遥知马力，日久见人心。中圣建交 53 年来，两国坚持相互尊重、平等互利，树立了不同大小、不同制度、不同文化国家间和睦相处、合作共赢的典范，成为构建人类命运共同体重要理念的最佳诠释"。 – "**Не один пуд солі з'їли**. За 53 роки з моменту встановлення дипломатичних відносин між Китаєм і Сент-Вінсентом і Гренадинами обидві країни дотримуються принципів взаємоповаги, рівності та взаємної вигоди, а також показують приклад гармонійного співіснування і взаємовигідного співробітництва між країнами різних розмірів, систем і культур, що стало найкращою інтерпретацією важливої для людства концепції побудови спільноти зі спільною долею" (中华人民共和国驻意大利共和国大使馆, 2024). Прислів'я яньюй "路遥知马力，日久见人心" (lù yáo zhī mǎ lì rì jiǔ jiàn rén xīn, *з'їсти не один пуд солі/разом пройти складний шлях*, букв. коня випробовує дорога, а людину – час) використано як **афоризм**.

"吴谦说，美国国务院在涉台政策的表述上自相矛盾，暴露出来的心机，可以说是司马昭之心，路人皆知"。 – "У Цянь заявив, що Державний департамент США суперечить сам собі у формулюванні своєї політики щодо Тайваню, демонструючи спосіб мислення, який можна описати як **всім відому таємницю**" (新华网, 2022). Вираз "司马昭之心 – 路人皆知" (sī mǎ zhāo zhī xīn – lù rén jiē zhī, *всім відома*

таємниця, букв. задуми Сима Чжао – відомі кожному) використано як **недомовку**, що є характерною особливістю класу виразів-недомовок *сехоуой*.

Отже, ми проаналізували класифікацію стилістичних одиниць згідно якої китайська стилістика становить більше 40 різноманітних стилістичних засобів і прийомів, що розділені і класифіковані за 5 основними групами. Ми змогли дослідити, що фразеологічні одиниці сучасної китайської мови є частиною як стилістичних засобів, так і частиною політичного дискурсу Китаю. Наявні приклади підтвердили, що фразеологія тісно пов'язана з політичною комунікацією і становить вагомий прошарок політичного дискурсу. Окрім цього, ми наголошуємо на тому, що важливість якісного перекладу фразеологічних одиниць є дуже гострим питанням, що потребує якісної підготовки перекладачів з метою надання якісного та адекватного перекладу, а також уникнення непорозумінь спричинених помилкою перекладача.

Ми дослідили, що фразеологізми сучасної китайської мови можуть виступати у ролі різних стилістичних засобів, як от епітету, недомовки, афоризму, евфемізму тощо. Варто також зазначити, що стилістичну роль метафори ми розглянули і прийняли за константу, тому що всі фразеологічні вирази мають метафоричний характер, що доводить їх стилістичну роль у вигляді метафори як сталу одиницю.

Висновки до Розділу 1

Отже, розвиток фразеологічної системи сучасної китайської мови був сповнений багатьох періодів розвитку. Кожен з періодів зробив вагомий внесок у розвиток фразеології, а також у те, якою ми нині бачимо китайську фразеологію. Дослідження фразеології є одним з найбільш доступних ресурсів для розширення розуміння китайської культури, історії, древніх звичаїв та традицій. Беручи свій початок ще з часів раніше династії Цін, вона дійшла до наших часів у своєму первозданному вигляді і досі залишається актуальною та важливою.

В наш час можна зустріти чималу кількість класифікацій, кожна з яких може мати як спільні, так і відмінні риси. У своєму дослідженні ми визначаємо 4 найбільш поширені категорії китайських фразеологізмів: прислів'я *яньюй*, ідіоми *чен'юй*,

вирази-недомовки *сехоуоу* та звичні вирази *гуаньюн'юй*. Кожна з перелічених категорій має свої унікальні особливості, тим самим доводячи, що китайська мова та культура є неповторними у своєму роді. Окрім того, оригінальність та неповторність кожної з категорій дає можливість відносно чітко розділити ті чи ті вирази на окремі категорії, хоча також можна помітити факт перетікання окремих фразеологічних виразів з однієї категорію в іншу.

У своєму дослідженні особливу увагу ми приділяємо безпосередньо звичним виразам *гуаньюн'юй*. Таким чином, ми визначили, що це сталі, метафоричні вирази, представлені у вигляді словосполучення, що, здебільшого, складаються з трьох морфем. Ця категорія фразеологізмів містить у собі одразу два значення, і таким чином, виражає як пряме значення виразу, так і метафоричну думку користуючись при цьому загальновідомими і повсякденними образами. Додатково, за структурними особливостями, ці фразеологічні одиниці мають слабкі та гнучкі структурні зв'язки, що дає змогу мовцю модифікувати, а також зручніше використовувати звичні вирази *гуаньюн'юй* у своєму мовленні.

Окрім зазначеного вище, ми розглянули структуру теорії мовленнєвих актів. Згідно цієї теорії, ми приділяємо важливе значення іллокутивним актам, які на нашу думку, мають взаємозв'язок з фразеологією в цілому і звичними виразами зокрема. Таким чином, ми проаналізували типологію іллокутивних актів і навели приклади взаємодії іллокутивних актів з фразеологією.

Наостанок, ми розглянули стилістичну систему сучасної китайської мови, її класифікацію, а також дослідили місце фразеології стилістиці. Таким чином, ми можемо стверджувати, що фразеологія є доволі частим стилістичним інструментом в процесі комунікації і може бути представлена як епітет, афоризм, недомовка тощо. Варто припустити, що конкретні стилістичні засоби можуть бути реалізовані в якості певних типів фразеологічних одиниць. Водночас, цей аспект також може бути спірним, адже нам відомо, що деякі фразеологізми можуть "мігрувати" між різними типами фразеологічних одиниць сучасної китайської мови. Таким чином, їх зв'язок з конкретним стилістичним засобом може порушуватися.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВИЧНИХ ВИРАЗІВ- ГУАНЬЮН'ЮЙ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Будь-яке дослідження важко уявити без використання певних необхідних інструментів, методів чи підходів. Дослідження мовних аспектів чи феноменів можна порівняти з медициною. Як і медицина, лінгвістика є особливим мистецтвом, що вимагає від науковця певного рівня обізнаності у темі дослідження і впевненості у цілях дослідження. Необхідно не тільки знати, що є об'єктом і предметом дослідження, а й знати, яким чином і за допомогою чого проводити дослідження, знати, на що потрібно опиратися в дослідженні. В нашому випадку об'єктом дослідження є звичні вирази *гуаньюн'юй*, а предметом дослідження – функційно-стилістичні особливості згаданих вище фразеологічних одиниць сучасної китайської мови. Крім того, варто одразу зазначити, що полем нашого дослідження буде політичний дискурс сучасної китайської мови, що допоможе нам звузити і конкретизувати мету і завдання нашого дослідження. Саме тому, з метою досконалого вивчення і аналізу предмету нашого дослідження, нижче ми розглянемо методи які допоможуть нам в цьому. Варто також зазначити, що ми розглядаємо методи дослідження, як набір інструментів, а не кожен інструмент окремо. Ми вважаємо, що спираючись саме на таку точку зору можна якісно провести дослідження, досягти максимального і правильного результату, а також уникнути упередженості, що так властива для досліджень, що беруть до уваги лише певні аспекти або вузький напрям.

2.1 Методика дослідження

Як було зазначено вище, методи дослідження є своєрідними інструментами на полях лінгвістики, що слугують меті проведення дослідження. Як зазначає Р. Діксон (2010), фундаментальними засадами дослідження і реалізації її мети є збір, аналіз, класифікація й структуризація даних досліджуваного феномена, детальний розбір різноманітних особливостей досліджуваного об'єкта, а також їх функціонування в

мовленні і взаємодія з іншими одиницями мови. Таким чином, ми можемо визначити, що кожен метод, як і будь-який фізичний інструмент має свою відповідну роль і функцію, опирається на певний аспект досліджуваного, однак в разі поєднання всіх інструментів до купи, для дослідника відкривається повноцінна картина, що не тільки дає відповіді на всі досліджувані питання, а й підвищує якість і точність дослідження.

Враховуючи той факт, що ми досліджуємо функційно-стилістичні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* у політичному дискурсі сучасної китайської мови ми скористалися рядом як **загальних методів дослідження**, так і **спеціальних лінгвістичних методів**. До загальних методів дослідження можна віднести: аналіз, узагальнення, індукція, дедукція, пояснення, тощо. У нашому дослідженні ми не маємо наміру розкривати значення і пояснювати суть кожного з наведених вище методів дослідження. Ми не вбачаємо у таких діях жодної необхідності, тому що ці методи є відомими широкому загалу, і саме тому повторення давно відомих постулатів розцінюється нами, як недоцільне.

Єдиний загальнонауковий метод, який ми можемо розглянути детальніше – це **аналітичний метод**. Цей метод заслуговує увагу тому, що, на нашу думку, він є більш глобальним, ніж методи аналізу чи пояснення. Ми вважаємо, що аналіз і пояснення – це лише збір інформації і її класифікація за певними особливостями і їх розуміння та пояснення. В свою чергу, аналітичний метод ми розцінюємо, як комплекс згаданих вище методів. Цей метод не просто збирає і опрацьовує інформацію, а демонструє мережу зв'язків між наявною інформацією, що може дуже сильно допомогти у процесі дослідження.

Однак, особливу увагу у нашому дослідженні ми хочемо звернути на **спеціальні лінгвістичні методи** дослідження, адже саме вони є основою для нашого дослідження. Крім того, на відміну від загальнонаукових методів дослідження, спеціальні лінгвістичні методи є в разі менш поширеними і використовуються для проведення детальних досліджень. Отже, у нашому дослідженні, ми розділили предмет нашого дослідження на декілька етапів і скористалися зазначеними нижче методами.

Метод компонентного аналізу. Цей метод полягає у глибинному аналізі і розборі структури досліджуваного об'єкта, його компонентів і їх зв'язків між собою. За допомогою цього методу ми змогли проаналізувати і визначити структурні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй*, а саме особливості їх компонентів і зв'язки між компонентами.

Контекстуальний метод. Цей метод дослідження ми використали спираючись на ідеї критичного аналізу дискурсу. Таким чином, як зазначає Н. Фейрклаф (2012), критичний аналіз дискурсу – це пояснювальна критика, що не просто описує існуючі реалії, а намагається пояснити їх, показуючи, що вони є наслідком структур, механізмів чи сил, які аналітик постулює і реальність яких він прагне перевірити. За допомогою цього методу ми змогли дослідити з якою метою у китайському політичному дискурсі використовуються ті чи ті звичні вирази *гуаньюн'юй*, як звичні вирази пов'язані з комунікативними намірами мовця, а також як наявність звичних виразів реалізує і відображає комунікативні наміри мовця у політичному дискурсі сучасної китайської мови.

Метод функційного аналізу. Цей метод базується на засадах системної функційної лінгвістики, що досліджує функціонування тих чи тих одиниць мови у мовленні, а також їх взаємодію з іншими одиницями. Говорячи детальніше, як вказує М. Шлеппегрел (2012), системна функційна лінгвістика описує функції, які одночасно реалізуються в реченні, яке ми говоримо чи пишемо, і пов'язує функції з контекстом, у якому ми знаходимося. У випадку нашого дослідження, ми дослідили як саме функціонують звичні вирази *гуаньюн'юй* у сучасній китайській мові, їх граматичну функцію, а також визначили інші функції які можуть виконувати звичні вирази у китайській мові.

Метод концептуального аналізу. Цей метод полягає у розгляді і описі концептів певної мови за допомогою використання різних лінгвістичних засобів. Таким чином, цей метод надає можливість описувати концептуальні картини світу досліджуваної мови, а також чітко простежувати процес концептуалізації і розробляти класифікації концептів тощо.

Метод експлікації. Цей метод базується на основах перекладознавства і застосовується безпосередньо під час роботи з текстом перекладу. Найчастіше, головна роль цього методу полягає у відтворенні, заміні і використанні одиниць і реалій для передачі яких у мові перекладу не існує еквівалентів. У нашому дослідженні цей метод посідає вагоме місце, адже специфіка китайських фразеологізмів і звичних виразів *гуаньюн'юй* зумовлює використання експлікацій з метою виконання якісного перекладу і, найголовніше, правильного трактування висловів що містять ті чи ті фразеологічні одиниці у зв'язку з їх метафоричною природою.

Метод семантико-стилістичного аналізу. Цей метод полягає у виявленні співвідношень мовних засобів, якими стилістично виражається певний зміст мовлення. Важливість семантико-стилістичного методу полягає у тому, що мовні одиниці мають конкретний стилістичний ефект тільки у взаємодії з іншими конкретними одиницями. Таким чином, це створює необхідність у детальному розгляді кожного вислову з метою якісної передачі характеру вислову.

Отже, ми можемо підбити підсумок, що методологія є невід'ємною частиною будь-якого дослідження. Опіраючись на досвід проведення досліджень, ми можемо зробити висновок, що різноманітні методи досліджень пов'язані між собою. Таким чином, ми можемо сказати, що наше дослідження можна вважати трансдисциплінарним. Мається на увазі, що якісне дослідження потребує використання широкого кола інструментів і методів які походять з різних лінгвістичних (і не тільки) наук, тим самим доводячи нашу думку про міждисциплінарний характер роботи. В цьому випадку, ми можемо зазначити, що протягом нашого дослідження ми звернули до ряду наук і застосували як загальнонаукові методи дослідження, так і спеціальні лінгвістичні методи як: методи компонентного, концептуального, функційного аналізу, експлікації тощо.

2.2 Критерії відбору матеріалу дослідження

Процес відбору матеріалу досліджуваного питання займає леву частку у дослідженні. Такий процес вимагає комплексного підходу з урахуванням мети дослідження, його об'єкту, предмету і безпосередньо поля дослідження. У нашому випадку, ми знаємо, що полем нашого дослідження є політичний дискурс сучасної китайської мови, а метою – дослідження функційних й стилістичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй*, а також їх місце в китайськомовному політичному дискурсі в цілому.

Таким чином, ми маємо, перш за все, визначити що собою являє політичний дискурс. Однак першочергово, нам варто дати чітке визначення поняттю "дискурс". Причина цього, полягає у великій кількості визначень притаманних терміну "дискурс". Залежно від сфери і тематики, цей сутність цього терміну може дещо змінюватися, тим самим вводити в оману дослідників чи людей які цікавляться певним питанням. Як зазначає Д. Шиффрін (2001), серед лінгвістів найчастішим є використання визначення дискурсу, як "всього, що знаходиться на вищому рівні від речення" (с. 1–2). Це твердження ми розуміємо як систему взаємозв'язків між реченнями конкретної тематики. Таким чином, поняття дискурсу можна розуміти як систему яка є великою за своїми розмірами, найменшим рівнем якої умовно можна вважати речення або групу речень.

В свою чергу, Н. Фейрклаф (2010) висуває думку, що дискурс варто розглядати, як "об'єкт", що є складним набором мовних співвідношень, а також співвідношень з іншими "об'єктами", які також мають свої внутрішні взаємозв'язки (с. 3). Крім того, в іншій праці Н. Фейрклаф (2012) надає більш чітке визначення і розглядає дискурс, як мову, пов'язану з певною соціальною сферою або практикою (с. 11).

Однак, з огляду на наше дослідження, ми вважаємо, що наведені вище визначення не можуть повною мірою описати поняття "дискурсу" і, таким чином, ми хочемо продемонструвати своє розуміння, і постаратися максимально широко розкрити значення цього терміну. Отже, ми вважаємо, що **дискурс** – це рівень мови, що за своєю структурою є вищим за речення, включає в себе групи речень пов'язаних спільною думкою чи ідеєю, який за своєю функцією використовується у конкретному

соціальному полі і характеризується лексикою, притаманною саме цьому соціальному полю.

В подальшому, варто конкретизувати питання безпосередньо політичного дискурсу і політичної комунікації. Як зазначає С. Ханссон (2018), з лінгвістичної точки зору, "політичну комунікацію" можна розглядати як усну та письмову мову, що використовується державними службовцями (політиками) і спрямована на широку громадськість або окремі групи суспільства (с. 326). Ми вважаємо, що це визначення можна використати і для поняття "політичний дискурс". Однак, ми також пропонуємо своє розуміння цього поняття. Таким чином, **політичний дискурс** – це сфера мовлення, що використовується політичними діячами (політиками, дипломатами, представниками будь-якого адміністративного рівня держави), стосується політичної сфери будь-якої країни і яка є насиченою різноманітними сталими виразами, специфічною політичною термінологією і використовується з метою міжнародної чи внутрішньополітичної комунікації.

Політичний дискурс є не найбільшим за розміром, однак у ньому ми вбачаємо дещо більше, ніж просто вислови тих чи тих посадових осіб, політиків чи дипломатів. На нашу думку, політичний дискурс – це збірник маркерів, за допомогою яких можна дізнатися велику кількість важливої інформації. До такої інформації можна віднести, комунікативні наміри мовця, його настрої, реакції на ту чи ту ситуацію, ставлення окремої країни до проблеми, що виникла і ймовірні заходи які будуть вжиті для вирішення цієї проблеми. Для прикладу візьмемо уявного речника МЗС країни Х. Аналізуючи і проводячи аналітику його відповідей і заяв на умовній пресконференції, ми можемо визначити які питання є гострими і важливими для уряду країни Х, а також їх ймовірну реакцію на ті чи ті політичні подразники. Такого роду аналітика дає можливість іншій країні, для прикладу країні Y, мати більш широке уявлення глобальної ситуації, статусу відносин між країнами Х та Y, а також сприяє побудові більш чітких політичних планів на майбутнє і уникненню небажаних конфліктів чи ескалації. Таким чином, з нашої точки зору, дослідження і аналіз політичного дискурсу є доцільним і необхідним.

Основою будь-якого дискурсу є вислови чи заяви певних політичних осіб. В свою чергу, основою висловів є мережа зв'язків між словами, словосполученнями і сталими фразеологічними виразами. Китайський політичний дискурс не є, в цьому випадку, жодним винятком, що і привернуло нашу увагу до дослідження цієї теми, а саме до дослідження фразеологічних виразів у політичному дискурсі сучасного Китаю. Ми вбачаємо у цьому дослідженні велику необхідність, адже таким чином, ми можемо краще зрозуміти спосіб мислення китайської політичної еліти, взяти до уваги їх форми відповідей і побудувати найбільш оптимальну політичну стратегію взаємозв'язків України і Китаю, що сприятимуть поглибленню співпраці між країнами, покращенню їх дипломатичних стосунків і побудові якісної комунікації між урядами країн.

Нашу думку про важливість дослідження політичного дискурсу гарно підкреслює думка Дж. Чартеріса-Блека (2018) який зазначає, що виявлення можливих метафор/фразеологізмів спонукає дослідника перевіряти здогадки, розробляючи дослідницькі питання, які вивчають такі питання, як тема і жанр мови, де така ідеологічна метафора може зустрічатися. До таких жанрів належать політичні промови, преса, теле- і радіопередачі, інші типи текстів, які мають на меті впливати на спосіб мислення людей, наприклад: політичні банери/слогани, агітаційні плакати або прес-релізи. Ідеологічний потенціал метафори може бути посилений семіотичним аналізом зображень або візуально-вербальних репрезентацій, особливо якщо вони спрямовані на підриг владних еліт (наприклад, сатиричні карикатури) (с. 207).

Таким чином, ми підкріплюємо фактами актуальність і необхідність нашого дослідження, адже у сучасних реаліях мова стала, не тільки інструментом передачі інформації, а й вагомим інструментом впливу на суспільство. В подальшому ми розглянемо яке місце у впливі на спосіб мислення займають звичні вирази *гуаньюн'юй*.

Будь-який аналіз дискурсу неможливий без врахування контексту. Тільки розуміючи контекст того чи того вислову, ми зможемо визначити, чому у реченні функціонує певний звичний вираз *гуаньюн'юй*. Ми вважаємо, що саме контекст є своєрідним каталізатором що впливає на вибір мовця. Саме тому, ми будемо опиратися на базові засади **критичного аналізу дискурсу**.

Варто одразу зазначити, що "аналіз дискурсу" – це загальне поняття, яке притаманне не тільки лінгвістиці, і характеризується різними предметами, а також методами дослідження.

В свою чергу, Дж. Гі та М. Гендфорд (2012) визначають це поняття більш детально, розглядаючи аналіз дискурсу, як: "дослідження мови у процесі її використання" (с. 1). Вони характеризують аналіз дискурсу, як вивчення значень, яких ми надаємо мові, і дій, які ми здійснюємо, коли використовуємо мову в певних контекстах.

Крім того, Дж. Гі та М. Гендфорд (2012) звертають увагу на своєрідну мінливість контексту. Мається на увазі, що будь-який елемент чи аспект контексту може прямо і безповоротно вплинути на значення висловлювання. Контекст, не має обмежень і включає в себе велику кількість вхідних даних, як от: локальні особливості, релігійні чи ідеологічні вподобання, а також, історичні чи культурні умови. До цієї думки, зазначені вище вчені додають, що незалежно від того, яку частину контексту ми врахували, пропонуючи інтерпретацію висловлювання, завжди є можливість виникнення інших додаткових аспектів контексту, які можуть змінити інтерпретацію висловлювання. Таким чином, вони піднімають важливе питання того, коли інтерпретацію можна вважати "правильною", якщо розгляд і врахування інших аспектів контексту може змінити цю інтерпретацію (с. 4).

Ми підтримуємо зазначені вище думки і, таким чином, вкотре наголошуємо на важливості аналізу дискурсу, адже врахування таких контекстуальних аспектів, як культурні, політичні та лінгвістичні відіграють одну з ключових ролей у правильній інтерпретації висловів, і таким чином, правильному розумінні політичного дискурсу в цілому.

Далі ми маємо конкретизувати відібраний матеріал для аналізу і дослідження функційних і стилістичних особливостей звичних виразів. Для дослідження функційних особливостей ми звернулися до основ теорії **системної функційної лінгвістики**. Теорія системної функційної лінгвістики безпосередньо створена для детального аналізу і визначення функцій тих чи тих одиниць, у нашому випадку, це

функції звичних виразів *гуаньюн'юй* у сучасному китайськомовному політичному дискурсі.

Перш за все, системна функційна лінгвістика, за визначенням Л. Янг і К. Гаррісон (2004) – це теорія, що заснована на функційному підході і досліджує функції, які мова може виконувати. Теорія передбачає вивчення мовних подій, з метою зрозуміти цілі, яким слугує мова в різних контекстах та дискурсах, а також зрозуміти, як функціонує сама мова. Однією ж з основних ідей системної функційної лінгвістики є ідея "функціоналізму".

Згідно думки Е. Бейтс та Б. МакВінні (1988), ідея функціоналізму є природною альтернативою теоріям мови, які постулюють суворе розмежування між структурою і функцією. Ми згодні з цією думкою, адже вкотре можемо довести, що ті чи ті лінгвістичні аспекти не мають можливості розділення одне від одного внаслідок широкої мережі тісних взаємозв'язків.

К. Батлер (2014) зазначає, що основоположний принцип функціоналізму полягає в тому, що мова є насамперед засобом комунікації в соціальному та когнітивному контекстах. Це породжує твердження, що мова не є самодостатньою (автономною) по відношенню до зовнішніх (когнітивних чи соціокультурних) чинників, а навпаки, формується ними.

Цю думку підтверджує Ю. С. Любимова (2016) і доводить, що безпосередньо функціям підпорядковується взаємодія структури і зовнішніх чинників. Таким чином, будь-яка мовна одиниця не здатна виконувати свою функцію окремо від впливу зовнішнього середовища і лише поєднання мовної одиниці з середовищем сприяє виконанню функції у процесі комунікації.

Е. Бейтс та Б. МакВінні (1988) також вказують, що поняття "функціоналізму" та "функції" науковці трактують по-різному. Цю думку яскраво підтверджує Ю. С. Любимова (2016), наводячи приклад, що з точки зору граматики під терміном "функція" закладено роль мовної одиниці у вислові, а з точки зору глосемантики – зв'язку між мовними одиницями. Саме з цього випливає наша перша функція звичних виразів *гуаньюн'юй*, а саме граматична функція. Завдяки згаданим вище методам і

наукам ми зможемо визначити, яку граматичну роль відіграють звичні вирази *гуаньюн'юй* у процесі комунікації.

Наостанок варто звернути увагу безпосередньо на матеріал дослідження. Таким чином, шляхом використання метода суцільної вибірки, ми відібрали 131 фразеологізм. Серед цієї кількості 73 фразеологізми належать до категорії звичних виразів *гуаньюн'юй*. З метою якісного дослідження функційних і стилістичних особливостей звичних виразів, ми проаналізували 150 сторінок політичних текстів і вважаємо, що така кількість фразеологічних одиниць і текстів є достатньою для якісної репрезентації і виконання мети та завдань нашого дослідження.

Однак варто зазначити, що важливим критерієм відбору текстів були тексти з характерним волюнтативним характером. Таким чином, це тексти, що відображають позицію мовця і є певною мірою авторизованими (Любимова, 2016, с. 87). Це дає нам можливість краще зрозуміти і відібрати тексти, що містять у собі вираження конкретного наміру мовця і дослідити місце звичних виразів у цих текстах.

Отже, ми визначили, що наше дослідження поєднує у собі велику кількість матеріалів і методів, а також використовує ідеї і практики наук, які можуть бути не прямо пов'язані з фразеологією, або чії зв'язки з фразеологією стають видимі лише при глибокому і детальному дослідженні. Для прикладу, окрім фразеології, ми звернулися до лексикології, прагматики, стилістики, дискурс аналізу, системної функційної лінгвістики, морфології, практичної граматики тощо. Це доводить нашу тезу про трансдисциплінарний характер нашого дослідження і показує неоднозначні, і, водночас, тісні зв'язки між різними науками в контексті конкретного досліджуваного питання. Окрім цього, нами було розглянуто основні аспекти нашого дослідження. Таким чином, ми змогли визначити поняття "дискурс" і "політичний дискурс", врахувати важливість ролі контексту шляхом використання аналізу дискурсу. Крім того, ми змогли визначити конкретну кількість матеріалу для проведення дослідження, яка становить 73 звичні вирази і 150 сторінок тексту політичного спрямування китайською мовою.

2.3 Етапи проведення дослідження

Першочерговим етапом нашого дослідження був **підготовчий етап**. Протягом цього етапу ми провели ряд важливих дій які є невід'ємною частиною будь-якого дослідження. Таким чином, ми, перш за все, визначили напрям нашого дослідження і обрали досліджуваний аспект, а також поле дослідження. Виходячи з цього, ми вирішили провести поглиблене дослідження особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі. Далі ми розглянули стан досліджуваного питання, його актуальність, об'єкт і предмет дослідження. Після цього, ми змогли чітко сформулювати тему нашого дослідження, визначили мету і завдання які ми ставимо перед собою і яких цілей ми хочемо досягти протягом наукової діяльності.

Наступним етапом нашого дослідження був **теоретичний етап**. Протягом цього етапу, ми користувалися великою кількістю загальнонаукових методів. Таким чином, ми використали аналітичний метод і метод аналізу для опрацювання різноманітних джерел присвячених як загальній лінгвістиці, так і лінгвістичних джерел присвячених саме китайській мові. Враховуючи тему і основні завдання нашого дослідження, ми звернулися до праць присвячених фразеології, функційній лінгвістиці, граматиці, прагматиці і стилістиці. Окрім цього, ми встановили методологічні засади нашого дослідження, а також визначили критерії відбору необхідних матеріалів. Таким чином, ми визначили, що практичний етап нашого дослідження буде розділений на чотири субетапи. Після цього ми почали опрацювати наявні джерела, встановлювати їх відповідність і зв'язок з досліджуваним питанням, вибудовувати теоретичні засади нашого дослідження, визначати поняття і аспекти необхідні протягом проведення нашого дослідження.

Далі ми перейшли до виконання **практичного етапу** нашого дослідження. Опираючись на наявну теоретичну частину, а також на необхідні методологічні засоби, ми приступили до дослідження практичних результатів дослідження. Таким чином:

Перший субетап. З метою аналізу структурних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* ми скористалися *методом компонентного аналізу*. Ми вважаємо, що для проведення будь-якого дослідження, перш за все, варто визначити, що собою являє той чи той досліджуваний аспект. Таким чином, користуючись зазначеним методом ми проаналізували структуру досліджуваного об'єкта, визначили, що переважна більшість звичних виразів *гуаньюн'юй* складаються з трьох морфем які мають сильний зв'язок між собою, хоча і допускають невеликої модифікації. В той самий час, ми висунули гіпотезу, що в складі *гуаньюн'юй* також можуть існувати вирази, що складаються з двох морфем і найяскравіше відображають конотативну функцію *гуаньюн'юй*.

Другий субетап. Базуючись на дослідженнях китайської лексикології, а також користуючись *контекстуальним методом*, ми розглянули що собою являє політичний дискурс в цілому і китайськомовний політичний дискурс зокрема. За допомогою цих методів ми змогли дослідити, що політичний дискурс сучасної китайської мови представляє собою поєднання різної за тематикою і специфікою лексики, в якій особливе місце відводиться фразеології. Окрім цього, зазначені вище методи дослідження на цьому субетапі відіграють важливу роль у наведенні і перекладі наочних прикладів. Таким чином, ми отримали можливість визначити місце *гуаньюн'юй* у політичному дискурсі сучасної китайської мови, а також якісно перекласти матеріал який використовується для прикладів.

Третій субетап. Саме з цього субетапу розпочалася найбільш важлива частина нашого дослідження яка полягала у визначенні функційних і стилістичних особливостей *гуаньюн'юй*. Користуючись методом функційного аналізу ми приступили до детального дослідження і визначення функцій звичних виразів *гуаньюн'юй*. Використання цього методу ми вважаємо доцільним, так як цей метод є основою системної функційної лінгвістики, досліджує функціонування мовних одиниць, а також їх взаємодію з іншими одиницями. Завдяки цьому методу ми змогли описати функції, які звичні вирази *гуаньюн'юй* одночасно виконують в реченні. Окрім цього, ми скористалися *методом концептуального аналізу*, який допоміг нам

визначити одну з вагомих особливостей конотативної функції звичних виразів *гуаньюн'юй*.

Четвертий субетап. Цей субетап полягав у аналізі стилістичного поля сучасної китайської мови, а також у визначенні місця звичних виразів *гуаньюн'юй* у ньому. З метою проведення якісного дослідження нами було використано ряд методів в основу яких закладено дослідження стилістичних особливостей конкретного досліджуваного феномена. Таким чином, нами було використано *метод експлікації* який відіграв важливу роль у правильній інтерпретації висловів під час перекладу з метою збереження головної думки вислову, а також *метод семантико-стилістичного аналізу* яким ми скористалися з метою визначення стилістичної ролі звичних виразів *гуаньюн'юй*, їх взаємодії у реченні і впливу на характер речення.

У кінці, ми перейшли до **заключного етапу** нашого дослідження. У зв'язку з тим, що ми змогли розглянути всі необхідні питання, виконати всі поставлені дослідницькі завдання, зробити практичні висновки до розділів і загального розділу, довести актуальність і наукову новизну нашого дослідження, ми перейшли до прикінцевого оформлення нашої роботи. Таким чином, нами було перевірено нашу роботу на відповідність вимогам щодо оформлення досліджень, перевірено наявність всіх посилань і цитувань, зроблено повторний аналіз проведеного дослідження на факт успішного і повноцінного виконання поставлених завдань і досягнення поставленої мети. Окрім цього, було проведено ряд необхідних процедур, як от створення анотацію китайською мовою, проходження апробації нашого дослідження шляхом участі в Міжнародній науково-практичній конференції "Ad orbem per linguas. До світу через мови", а також використанні результатів дослідження під час проходження асистентської практики.

Висновки до Розділу 2

Отже, протягом Розділу 2, ми змогли дослідити основні методологічні засади і аспекти проведення нашого дослідження, а також чітко визначити методологічні завдання які виникали протягом нашого дослідження. Таким чином, ми змогли

успішно визначити необхідні методи і підходи які ми використовуємо протягом дослідження. Серед згаданого, особливу увагу ми хочемо приділити таким методам: аналітичний метод, метод компонентного аналізу, контекстуальний метод, методи концептуального, семантико-стилістичного і функційного аналізу тощо. Згадані вище методи дають нам змогу провести якісне дослідження з урахуванням максимальної кількості деталей які можуть мати як прямий, так і опосередкований вплив на досліджуване нами питання. Таким чином, ми отримуємо змогу проводити дослідження без відриву від факторів впливу і розглядати досліджуваний аспект в його "природніх" умовах.

Окрім цього, ми визначили, чіткі критерії відбору необхідних матеріалів дослідження. В процесі аналізу згаданих критеріїв, ми звернулися не тільки до праць присвячених фразеології, а й до матеріалів з лексикології, прагматики, стилістики, дискурс аналізу, системної функційної лінгвістики, морфології і граматики. Таким чином, як згадувалося вище, ми можемо розглядати питання з урахуванням факторів впливу які можуть змінювати або доповнювати досліджуваний аспект певними особливостями в процесі комунікації.

Наостанок, ми визначили етапи проведення нашого дослідження, а також субетапи практичної частини дослідження. Ця частина розділу також є важливою, адже дає змогу масштабувати дослідження, структурувати і логічно зв'язати його частини. Окрім цього, ми звернули увагу на методологічні засоби якими ми користувалися на кожному з субетапів протягом дослідження. Таким чином, ми отримали можливість якісно розглянути, проаналізувати і розкрити методологічні засади проведення нашого дослідження.

РОЗДІЛ 3

ФУНКЦІЙНІ І СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ- ГУАНЬЮН'ЮЙ У КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Політичний дискурс – це доволі велике поле для досліджень як лінгвістики, так і інших наук. Саме в політичному дискурсі можна сповна розглянути мову, як інструмент. З лінгвістичної точки зору, мова – це інструмент передачі певної інформації від мовця до слухача. Однак, ми вважаємо, що в політичному дискурсі, мова має набагато більше функцій, ніж просто передача інформації. Правильне розуміння функції фразеологізмів у політичному мовленні є вкрай необхідною навичкою, оскільки некоректне трактування тих чи тих фразеологізмів може призвести до неправильного розуміння комунікативної інтенції, ідей і цілей мовця. Це, в свою чергу, може призвести до непорозумінь чи конфліктів, чого, звичайно, варто уникати.

Ми погоджуємося з думкою Р. Водака і Б. Форчнера (2018) які вважають, що наразі взаємодію мови і політики вивчають з точки зору цілої низки дисциплін. Всі вони, як правило, передбачають певний набір теоретичних і методологічних відправних точок, які не завжди можуть бути сумісними або легко порівнюваними з іншими. Однак, більшість науковців сходяться на думці, що дослідження політичного дискурсу загалом вимагає певного міждисциплінарного або трансдисциплінарного підходу (с. 5).

Окрім цього, ми вважаємо, що фразеологія відіграє вирішальну роль у політичній комунікації, в якій політики прагнуть уникати прямих висловлювань, щоб отримати як політичну, так і комунікативну перевагу над своїми опонентами.

Ми воліємо визначити місце звичних виразів *гуаньюн'юй* у політичному дискурсі сучасного Китаю, розкрити їх особливості впливу на характер висловів, а також розглянути *гуаньюн'юй*, як один з інструментів політичної комунікації.

3.1 Функціонування фразеологізмів у політичному дискурсі сучасної китайської мови

На нашу думку, місце фразеологізмів у складі китайськомовного політичного дискурсу характеризується широким різномайттям як самих висловів, так і їх способів використання. Можна додати, що вміла і оригінальна імплементація фразеологізмів у політичну комунікацію має неабиякий вплив на вислови мовця і на слухачів безпосередньо. Адже, незалежно від рівня, в політичному дискурсі саме мова є першочерговим і найголовнішим інструментом політичного діяча.

Як ми зазначали вище, політичний дискурс використовується у політичній і дипломатичній сфері будь-якої країни і характеризується використанням специфічної політичної лексики. Ми хочемо доповнити нашу думку тим, що політичний дискурс містить у своєму складі не тільки виключно політичну лексику. Навпаки, аналізуючи китайськомовний політичний дискурс, ми прийшли до думки, що лексичний склад політичного дискурсу включає в себе гармонійне поєднання різноманітної лексики і виразів, що може кардинально відрізнятися за своєю тематикою. Таким чином, працюючи над аналізом політичного дискурсу можна зустріти поєднання дипломатичної, економічної, науково-технічної, військової лексики, а також різноманітних фразеологізмів.

Однак, варто зауважити, що до вимог політичного дискурсу можна віднести точність, ясність і конкретику вислову. Мається на увазі, що будь-які вирази, незалежно від рівня на якому їх проголошено мають бути точними, з метою уникнення двозначностей і непорозумінь. Окрім цього вислови мають бути ясними, з використанням чітких трактувань які унеможливають використання сказаного проти мовця. Водночас, доволі цікавим залишається питання використання фразеологізмів в цьому випадку, які виступають прямо протилежно сказаному вище. Однак, ми вважаємо, що в цьому випадку все залежить від фразеологізму. У зв'язку з тим, що ми говоримо про політичну комунікацію, скоріше за все, використовуються лише певні конкретні фразеологічні одиниці які унеможливають виникнення причин для двозначностей.

Аналізуючи вислови сучасної політичної сфери Китаю, ми дійшли висновку, що використання фразеологічних одиниць у політичному мовленні є непостійним і на пряму залежить від ряду чинників які зумовлюють використання того чи того фразеологізму. Таким чином, у політичному дискурсі можна зустріти широкий спектр фразеологічних одиниць, про що йтиметься нижче. Свою увагу до всіх типів фразеологізмів ми хочемо звернути тому, що це дає можливість краще зрозуміти яким чином використовуються фразеологізми, що дасть нам змогу краще дослідити безпосередньо функціонування звичних виразів.

1. Ідіоми *чен'юй*. Наприклад:

"我们要坚持以事实为依据，防止三人成虎，也不疑邻盗斧，不能戴着有色眼镜观察对方"。 – "Ми повинні дотримуватися фактів, щоб не допустити **перетворення брехні на правду, висування непідтверджених підозр**, а також не спостерігати за іншими з **упередженістю**" (人民网, 2015). У прикладі використано одразу дві ідіоми *чен'юй*: "三人成虎" (*sān rén chéng hǔ*, *брехня, повторена тисячу разів, стає правдою/ перетворення брехні на правду*, букв. якщо три людини скажуть, що в місті є тигри (то їм повірять)), "疑邻盗斧" (*yí lín dào fǔ*, *висувати непідтверджені підозри*, букв. підозрювати сусіда у крадіжці сокири), а також звичний вираз *гуаньюньюй* "戴有色眼镜" (*dài yǒusè yǎnjìng*, *дивитися з упередженістю*, букв. одягати кольорові окуляри).

"‘台独’分裂势力阻挡解放军无异于飞蛾扑火，闹腾得越凶灭亡得越快"。 – "Для сепаратистських сил "незалежності Тайваню" протидія Народно-визвольній армії Китаю рівносильно **вірній загибелі**, і чим більш відчайдушними вони будуть, тим швидше загинуть" (国防部网, 2024). У прикладі використано ідіому *чен'юй* "飞蛾扑火" (*fēi é pū huǒ*, *вірна загибель*, букв. як метелик летіти на вогонь).

"脱离成果供给和产业需求实际谈转化是凌空蹈虚，不按科技发展和市场规律做转化则是“盲人骑瞎马”"。 – "Говорити про трансформацію у відриві від результатів пропозиції і промислового попиту безглуздо, а проводити трансформацію не за законами науково-технічного розвитку і ринку – **небезпечна ситуація**" (旗帜网,

2022). У прикладі використано ідіому *чен'юй* "盲人骑瞎马" (*máng rén qí xiā mǎ*, небезпечна ситуація, букв. сліпий їде на сліпому коні).

"这些重要论述深刻揭示了如果只打“老虎”不打“苍蝇”，就不能从根本上消除腐败产生的基础；只打“苍蝇”不打“老虎”，只能是养虎遗患，严重损害党和国家肌体健康”。 – "Ці важливі матеріали глибоко розкривають, що якщо ми будемо боротися тільки з **корупціонерами вищих рангів** і при цьому не будемо чіпати **корупціонерів нижчих рангів**, ми не зможемо докорінно усунути основу корупції; якщо ми будемо боротися тільки з **корупціонерами нижчих рангів** і не будемо чіпати **корупціонерів вищих рангів**, ми залишимо **недобитим сильного ворога**, завдавши серйозної шкоди партії і країні" (人民网, 2014). У прикладі використано ідіому *чен'юй* "养虎遗患" (*yǎng hǔ yí huàn*, *залишити недобитим сильного ворога*, букв. виходити тигра і накликати на себе нещастя), а також два звичні вирази *гуаньюн'юй* "老虎" (*lǎo hǔ*, *корупціонер високого рангу*, букв. тигр), "苍蝇" (*cāng ying*, *корупціонер низького рангу*, букв. муха).

2. Прислів'я *яньюй*. Наприклад:

"党只有始终与人民心连心、同呼吸、共命运，始终依靠人民推动历史前进，才能做到安如泰山、坚如磐石”。 – "Якщо партія завжди буде з народом, дихатиме з ним і розділятиме його долю, завжди покладатиметься на народ, щоб рухати історію вперед, тільки так вона зможе стати **міцною і непохитною**" (新华社, 2021). У прикладі використано прислів'я *яньюй* "安如泰山、坚如磐石" (*ān rú tài shān, jiān rú pán shí*, *міцний і непохитний*, букв. непохитний, як гора Тайшань і міцний, як скеля).

"希望企业家们“不畏浮云遮望眼”，不因一时一事的干扰因素而裹足不前，而应着眼长远，拿出更多、更好适合两国消费者需求的产品和服务”。 – "Сподіваємося, підприємці **будуть на найвищому рівні**, і незважаючи на тимчасові перешкоди чи стояння на місці, вони зосередяться на довгостроковій перспективі, і будуть надавати все більше і більше кращих товарів і послуг, потрібних для споживачів обох країн" (中央政府门户网站, 2012). У прикладі використано прислів'я

яньюй "不畏浮云遮望眼" (bùwèi fúyún zhē wàngyàn, *бути на найвищому рівні, букв. не боятися хмар, що затуляють погляд*).

"要坚持专群结合、依靠群众，深入开展各种形式的群防群治活动，筑起**铜墙铁壁**，使暴力恐怖分子成为“**过街老鼠、人人喊打**”。 – "Потрібно наполягати на об'єднанні спеціалістів і мас, і опиратися на маси, поглиблено проводити різні форми суспільного захисту і контролю, побудувати нездоланну перешкоду і зробити терористів об'єктом загального осуду" (中国政府网, 2021). У прикладі використано прислів'я яньюй "过街老鼠、人人喊打" (guòjiē lǎoshǔ, rén rén hǎndǎ, *об'єкт загального осуду, букв. коли щур перебігає вулицю, люди кричать: "Бий!"*), а також ідіому чен'юй "铜墙铁壁" (tóngqiáng tiěbì, *нездоланна перешкода/непрístupна фортеця, букв. мідні стіни і залізні вали*).

"不论学习还是工作，都要面向实际、深入实践，实践出真知；都要严谨务实，一分耕耘一分收获，苦干实干”。 – "Чи то навчання, чи то праця, повинні бути орієнтовані на реальну, глибоку практику, бо практика продукує істинні знання; потрібно відповідально відноситися до справи, бо **що посієш, те й пожнеш**" (中国政府网, 2021). У прикладі використано прислів'я яньюй "一分耕耘，一分收获" (yī fēn gēng yún, yī fēn shōu huò, *що посієш, те й пожнеш, букв. як будеш обробляти землю, такий урожай і отримаєш*).

"这样的认识，不符合“**照镜子**”的本意，只能是“**闭塞眼睛捉麻雀**”，把不住问题的脉、点不到矛盾的穴，让活动成了**花架子**、批评成了**走过场**”。 – "Таке розуміння не відповідає наміру **самоаналізу, працюючи наосліп** неможливо зрозуміти суть проблеми, дійти суті конфлікту, таким чином зробивши справу **фікцією**, а критику – **формальністю**" (中国政府网, 2013). У прикладі використано прислів'я яньюй "闭塞眼睛捉麻雀" (bìsè yǎnjīng zhuō máquè, *працювати наосліп, букв. заплющивши очі, ганятися за горобцем*), а також звичні вирази гуаньюн'юй "照镜子" (, *самоаналіз, букв. дивитися у дзеркало*), "花架子" (huājiàzi, *фікція/обман, букв. підставка для квітів*), "走过场" (zǒuguòchǎng, *формальність, букв. прохід по сцені*).

3. Вирази-недомовки *сехоу*юй. Наприклад:

"中国其实还是很重视中美关系的，真的希望按照三原则把中美关系稳定下来。当然我看网上有些议论，说对话没什么用，**鸡同鸭讲，对牛弹琴**"。 – "Китай насправді все ще надає великого значення китайсько-американським відносинам і дійсно сподівається стабілізувати їх відповідно до трьох принципів. Звичайно, я бачив деякі коментарі в Інтернеті про те, що діалог не має користі, має **взаємне нерозуміння і є даремною роботою**" (风闻, 2022). У прикладі використано вираз-недомовку *сехоуоу* у скороченому вигляді "对牛弹琴 – 白费劲" (duì niú tánqín – bái fèijìn, *даремна робота*, букв. грати на цитрі перед биком – даремно витратити сили), а також ідіому чен'юй "鸡同鸭讲" (jītóng yājǐǎng, *взаємне нерозуміння*, букв. курка говорить з качкою).

"无数腐败案例告诫我们，**“警钟长鸣”**绝不能变成**“聋子耳朵”**当摆设"。 – "Численні випадки корупції попереджають нас про те, що **«безупинні прояви пильності»** абсолютно не повинні бути **номінальними**" (人民网, 2016). У прикладі використано вираз-недомовку *сехоуоу* "聋子耳朵 – 摆设" (lóngzi ěrduo – bǎishè, *фіктивний, номінальний*, букв. вуха для глухого – прикраса), а також ідіому чен'юй "警钟长鸣" (jǐng zhōng cháng míng, *безупину проявляти пильність*, букв. сигнальний дзвін дзвенить).

"今年的目标是向亩产 1000 公斤迈进，这虽然很不容易，但像**矮子爬楼梯，一步一步走**"。 – "Цьогорічна мета – досягти врожайності в 1 000 кілограмів з гектара, що хоча і нелегко, але **поступово досягти мети можна**" (中华人民共和国农业农村部, 2012). У прикладі використано вираз-недомовку *сехоуоу* у скороченому вигляді "矮子爬楼梯 – 一步一步走" (ǎizi pá lóutī – yībù yībù zǒu, *поступово досягти мети*, букв. карлик піднімається по сходах – крок за кроком йде).

"乍一看，千万富翁衣食无忧、事业有成，过得逍遥自在、好不快哉，干嘛也要考公务员，挤这座**“独木桥”**？" – "На перший погляд, мультимільйонери не турбуються про їжу та одяг, роблять успішну кар'єру та живуть вільним життям, тож навіщо (їм) складати іспити на державну службу та йти цим **складним шляхом**?" (湛江日报, 2013). У прикладі використано вираз-недомовку *сехоуоу* у скороченому

вигляді "独木桥 – 难过" (dúmùqiáo – nánguò, *складний шлях*, букв. місток з однієї дошки – важко перейти).

"摸着石头过河和加强顶层设计是辩证统一的，推进局部的阶段性改革开放要在加强顶层设计的前提下进行，加强顶层设计要在推进局部的阶段性改革开放的基础上来谋划"。 – "Рух вперед методом спроб і помилок, а також посилення високорівневого планування має спільне рішення прийняте шляхом дискусії; просування реформи відкритості локальними етапами має здійснюватися на основі посилення високорівневого планування, а посилення високорівневого планування має проводитися на основі просування реформи відкритості локальними етапами" (中共中央对外联络部, 2012). У прикладі використано вираз-недомовку *сехоу юй* у скороченому вигляді "摸着石头过河 – 稳稳当当" (mōzhe shítou guòhé – wěnwěn dāngdāng, *йти вперед методом спроб і помилок*, букв. переходити річку, намагаючись каміння – безпечно).

Наостанок, ми хочемо зосередити нашу увагу безпосередньо на досліджуваному аспекті, а саме на звичних виразах гуаньюн'юй. Адже, за нашими спостереженнями, цей тип китайських фразеологізмів використовується в політичному дискурсі доволі часто, таким чином, має вагомий вплив на згаданий вище дискурс і потребує детального розгляду.

4. Звичні вирази гуаньюн'юй. Наприклад:

"近年来，中委两国都走过了极不平凡的发展历程，双方在国际风云变幻中相互支持，结下了"铁杆"情谊"。 – "В останні роки, Китай і Венесуела проходять крізь новий процес розвитку, обидві сторони підтримують одна одну в період міжнародної нестабільності, формують **міцну** дружбу" (中华人民共和国驻莱索托王国大使馆, 2023). У реченні використано звичний вираз "铁杆" (tiěgǎn, *міцний*, букв. залізна палиця).

"要坚决维护社会稳定，坚持和发展新时代"枫桥经验"，正确处理人民内部矛盾，维护群众合法权益"。 – "Потрібно підтримувати захист суспільної стабільності, підтримувати і розвивати новітнє **народне самоврядування**, правильно вирішувати

конфлікти всередині народу, захищати законні права та інтереси народу" (中国政府网, 2024). У реченні використано вираз "枫桥经验" (fēng qiáo jīngyàn, *народне самоврядування*, букв. досвід селища Фенцяо).

"要支持青年科技人才挑大梁、当主角"。 – "Потрібно підтримувати молоді таланти у сфері науки і техніки, щоб вони взяли відповідальність і **відіграли ключову роль**" (人民网, 2024). У реченні використано вираз "当主角" (dāng zhǔjué, *відігравати ключову роль*, букв. грати головну роль).

"任何国家和地区都不应成为腐败分子和腐败资金的"避风港", 不应成为他们的"避罪天堂"。 – "Будь-яка держава чи регіон не повинні ставати **прихистком** для корупціонерів та корупційних коштів, та ставати **прихистком для втікачів**" (国家铁路局, 2015). У реченні використано вирази "避风港" (bìfēnggǎng, *прихисток*, букв. рятувальна гавань) та "避罪天堂" (bìzuì tiāntáng, *прихисток для втікачів*, букв. рай для обвинувачених).

"要落实党委的主体责任和纪委的监督责任, 强化责任追究, 不能让制度成为纸老虎、稻草人"。 – "Потрібно реалізувати основну відповідальність партійного комітету і наглядову відповідальність Комісії з перевірки дисципліни, посилити підзвітність і не дозволити системі **претензійною і ненадійною**" (中国共产党新闻网, 2014). У реченні використано звичні вирази "纸老虎" (zhǐlǎohǔ, *претензійний*, букв. паперовий тигр) та "稻草人" (dàocǎorén, *ненадійний*, букв. солом'яне опудало).

Отже, проаналізувавши згадані вище приклади, ми можемо підтвердити, що фразеологічні вирази є, буквально, однією з основ політичного дискурсу. Таким чином, ми побачили, що у сучасному політичному дискурсі Китаю можна зустріти різні типи фразеологізмів, кожен з яких має свою певну стилістичну роль і підсилює вислови. Крім того, на основі прикладів, ми дослідили, що частим також є використання в реченні декількох фразеологічних одиниць одного або декількох типів одночасно. Це доводить не тільки високу залученість фразеології в процес політичної комунікації, а й говорить про високу лінгвокультурну і комунікативну роль фразеології в політиці Китаю.

3.2 Функційні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* у сучасних китайськомовних політичних текстах

На нашу думку, функціонування різноманітних мовних одиниць займає доволі вагоме, навіть найбільш вагоме, місце в процесі мовлення. Адже саме функції сприяють реалізації процесу мовлення як такого і створюють складну систему функційних зв'язків і взаємодій, передаючи ідеї чи наміри мовця до слухачів.

У своєму дослідженні ми виділяємо 4 основні функції звичних виразів *гуаньюн'юй*: граматичну, комунікативну, конотативну, а також функцію делегітимізації. Однак, варто зазначити, що наша класифікація функцій може бути неповною і науковій спільноті вдасться виділити додаткові функції *гуаньюн'юй*. Але у нашому дослідженні ми розглядаємо 4 згаданих вище функції, про що йтиметься нижче.

3.2.1. Граматична функція. Ця функція *гуаньюн'юй* доволі гарно розкрита китайським лінгвістом Сунь Вейчжаном (1989), і ми притримуємося його погляду згідно якого звичні вирази *гуаньюн'юй* можна розділити за такими граматичними ролями:

•**як підмет:** "“胁迫”的帽子扣不到中国头上"。 – "На Китай не вийде навісити тавро "загрози"" (中华人民共和国外交部, 2023). У реченні використано вираз "帽子" (*màozi*, *тавро*, букв. шапка).

•**як присудок:** "中方从不拱火浇油，更不趁机渔利，也不接受甩锅推责"。 – "Китай ніколи не займався ескалацією, навіть не використовував ситуацію на свою користь, але й не ухилявся від відповідальності" (中华人民共和国驻美利坚合众国大使馆, 2023). У реченні використано вираз "火浇油" (*huǒ jiāo yóu*, *ескалація/погіршення ситуації*, букв. підливати масла у вогонь), а також "甩锅" (*shuǎiguō*, *перекидувати відповідальність*, букв. кидати казан).

•**як додаток:** "中方坚决反对操弄集团政治，坚决反对任何挑起和激化矛盾、损害他国战略安全和利益的言行，坚决反对在亚太地区搞封闭排他的“小圈子”"。
– "Китайська сторона рішуче виступає проти маніпулювання блоковою політикою, будь-якого розпалювання чи загострення конфліктів, завдання шкоди стратегічній безпеці і вигоді інших країн; Китай виступає проти перетворення Азійсько-Тихоокеанського регіону на **малу закриту спільноту**" (中华人民共和国外交部, 2024). У реченні використано вираз "小圈子" (xiǎoquānzi, *мала закрита спільнота*, букв. маленьке коло).

•**як обставина:** "因此，我们希望政府能够确立长者院舍服务及社区照顾服务的 5 年规划及服务承诺，不要只是空口说白话地承诺会做什么工作，政府应订立一些指标，例如承诺可让长者在开始轮候之后的 10 个月或 11 个月内取得宿位"。
– "Тому ми сподіваємося, що уряд зможе розробити п'ятирічний план та зобов'язання щодо надання послуг у стаціонарних закладах для людей похилого віку та послуг на рівні громади; не варто безсенсово обіцянки щодо того, що буде зроблено, уряд повинен встановити певні індикатори, наприклад, зобов'язання надати можливість людям похилого віку отримати місце в стаціонарних закладах протягом 10 або 11 місяців після початку періоду очікування". У реченні використано вираз "空口说白话" (kōngkǒu shuō bái huà, *безсенсовий/голослівний*, букв. пустий рот говорить на байхуа).

•**як означення:** "其脱离科学发展观的深层次原因，正是由于少数官员为出政绩而大干快上，屡屡出现“拍脑袋”的决策"。
– "Глибинні причини відходу від наукової концепції розвитку якраз і пов'язані з тим, що невелика кількість чиновників заради політичних досягнень виконує великий обсяг роботи швидко, який постійно призводить до **необдуманих рішень**" (人民网, 2014). У реченні використано вираз "拍脑袋" (pāi nǎodai, *необдуманий/імпульсивний*, букв. хлопати по голові).

•**як модифікатор:** "暖民心的事如果办得粗枝大叶，就达不到预期效果"。
– "Зігрівання народних почуттів не дасть бажаного ефекту, якщо робити це **недбало**" (人民日报, 2023). У реченні використано вираз "粗枝大叶" (cūzhī dàyè, *недбалий*, букв. грубі гілки і велике листя).

Таким чином, ми бачимо, що звичні вирази *гуаньюнь'юй*, з граматичної точки зору, можуть виступати будь-яким членом речення. Однак, враховуючи структурні особливості звичних виразів, ми вважаємо, що найбільш поширеними є способи використання *гуаньюнь'юй* як присудка, додатка і означення.

3.2.2. Комунікативна функція. Опираючись на теорію мовленнєвих актів Дж. Остіна (1962) і класифікацію іллокутивних актів Дж. Сьорла (1979), ми дійшли до думки, що звичні вирази *гуаньюнь'юй* відіграють важливу роль у функціюванні іллокутивних актів. Ми вважаємо, що *гуаньюнь'юй* можуть функціювати у всіх типах іллокутивних актів (згідно класифікації Дж.Сьорла). Причина цьому полягає у їх метафоричному характері і стилістичних особливостях, що, на нашу думку, сприяє емоційному підсиленню висловів. Таким чином, ми вважаємо, що звичні вирази *гуаньюнь'юй* функціонують в іллокутивних актах як інструменту підсилення комунікативної інтенції. Наприклад:

•**запевняльні іллокутивні акти:** "走入第四个年头的中国—中东欧领导人合作机制，成了众人争抢的“香饽饽”"。 – "Механізм співробітництва "Китай - лідери країн Центральної та Східної Європи", який діє вже четвертий рік, став тим **фаворитом**, за якого всі змагаються" (中国政府网, 2015). У прикладі використано звичний вираз "香饽饽" (xiāngbōbo, *фаворит*, букв. ласощі).

•**вказівні іллокутивні акти:** "我们也始终主张，创新合作是各国彼此成就、共同成长的舞台，而不是恶性竞争、零和博弈的角斗场，搞“脱钩”“筑墙”只能逞一时之强，长远看只会自缚手脚、自毁前途"。 – "Ми завжди стверджували, що інновації та співпраця – це поле для спільних досягнень та зростання країн, а не місце для жорстокої конкуренції та ігор з нульовим результатом, **розірвання зв'язків та ізоляцію** можна використовувати лише протягом короткого періоду часу, але в довгостроковій перспективі це лише зашкодить нам самим і зруйнує наше власне майбутнє" (中华人民共和国外交部, 2024). У прикладі використано звичні вирази "脱钩" (tuōgōu, *розірвання зв'язків*, букв. зняти гачок), а також "筑墙" (zhùqiáng, *ізоляція*, букв. будувати стіну).

• **зобов'язальні іллокутивні акти:** "中方谴责美方这种不负责任的行为，敦促美方立即停止在全球范围内搞网络攻击，停止利用网络安全问题污蔑抹黑中国"。 – "Китай засуджує таку безвідповідальну поведінку з боку США і закликає їх негайно припинити участь у кібератаках у глобальному масштабі і припинити використовувати питання кібербезпеки для звинувачень і дискредитації Китаю" (新华网, 2024). У прикладі використано звичний вираз "抹黑" (mǒhēi, дискредитувати/дискредитація, букв. мазати чорною фарбою).

• **експресивні іллокутивні акти:** "台湾问题是中国核心利益中的核心，是中美关系第一条不可逾越的红线"。 – "Питання Тайваню знаходиться в центрі інтересів Китаю і є першим нездоланим табу в китайсько-американських відносинах" (中国日报网, 2024). У прикладі використано звичний вираз "红线" (hóngxiàn, табу, букв. червона лінія/нитка).

• **декларативні іллокутивні акти:** "双方要进一步挖掘合作潜力，扩大双边贸易规模，培育更多新的经济增长点，助力各自可持续发展"。 – "Обидві сторони повинні і надалі виявляти потенціал для співпраці, розширювати масштаби двосторонньої торгівлі, розвивати нові можливості для економічного зростання та сприяти їхньому сталому розвитку" (中华人民共和国外交部, 2024). У прикладі використано звичний вираз "挖掘" (wājiué, виявляти, букв. копати).

Таким чином, ми бачимо, що в іллокутивних актах використання звичних виразів є доволі помітним. Окрім того, якщо в будь-якому з наведених висловів ми приберемо *гуаньюн'юй*, то емоційна складова вислову зміниться. Таким чином, образний і метафоричний характер впливає на комунікативну силу вислову. Ми вважаємо, що використання тих чи тих звичних виразів *гуаньюн'юй* прямо впливає на комунікативну інтенцію мовця, сприяє кращому впливу вислову на аудиторію.

3.2.3. Конотативна функція. Ця функція є вагомою часткою фразеології в цілому і звичних виразів зокрема. Відомо, що конотації можна описати як процес найменування предметів чи осіб шляхом використання найменувань інших предметів

чи осіб. Саме тут метафоричний потенціал звичних виразів *гуаньюн'юй* розкривається максимально. Адже саме вони, шляхом використання метафоричності, можуть виконувати конотативну функцію. Наприклад: "中国要实现共同富裕，但不是搞平均主义，而是要先把"蛋糕"做大，然后通过合理的制度安排把"蛋糕"分好，水涨船高、各得其所，让发展成果更多更公平惠及全体人民"。 – "Китай хоче досягти загального процвітання не шляхом егалітаризму, а зробивши більшими **суспільні багатства**. Потім, за допомогою раціональних інституційних механізмів, розділити ці **суспільні багатства**, щоб з їхнім зростанням кожен отримав те, на що заслуговує, і таким чином плоди розвитку принесли користь усім людям у більшій і справедливій мірі" (央视网, 2023). В цьому прикладі використано доволі відомий звичний вираз "蛋糕" (*dàn'gāo*, *суспільні багатства*, букв. торт). Таким чином, ми можемо побачити, що мовець використовує один предмет для позначення іншого і тим самим перетворює номінативну одиницю на конотативну.

Особливим питанням ми вбачаємо те, чи може звичний вираз мати номінативну функцію окрім конотативної? На нашу думку, це неможливо. Ми вважаємо, що звичні вирази *гуаньюн'юй*, як один з елементів фразеологічної системи китайської мови, може мати лише конотативний характер. Ми припускаємося думки, що метафоричний характер звичних виразів виключає можливість існування номінативної функції у звичного виразу *гуаньюн'юй*. Водночас, варто звернути увагу на те, що контекст безпосередньо диктує правила того, чи буде той чи той вираз номінативним або, навпаки, конотативним. Таким чином, якщо в умовах певного контексту певний вираз використовується буквально, то складові частини цього виразу будуть представлені в реченні як номінації. Однак, якщо в умовах певного контексту вираз використовується метафорично, його складові частини будуть тісно пов'язані між собою і вираз виступатиме як конотація. Наприклад розглянемо обидві зазначені вище ситуації у яких слово "老虎" (*lǎohǔ*) буде виступати у ролі як номінацій, так і конотацій:

- у ролі номінації: "老虎作为重要的生态物种，面临着栖息地丧失、偷猎和非法贸易等多重威胁，全球野生老虎数量急剧下降至约 3900 只"。 – "Як екологічно

важливий вид, **тигр** стикається з численними загрозами, такими як втрата середовища існування, браконьєрство і нелегальна торгівля, а світова популяція диких тигрів різко скоротилася до 3 900 особин" (新华网, 2022). У цьому випадку, слово "老虎" використовується у своєму буквальному значенні і представлене у реченні у ролі номінації яка просто описує тигра як тварину.

• у ролі конотації: "在被查半年之后, “老虎”王宜林被捕"。 – "Через півроку після початку слідства **високопоставленого чиновника** Ван Іліня заарештували" (搜狐, 2024). У цьому випадку, слово "老虎" стає звичним виразом *гуаньюнь'юй* зі значенням "високопоставлений чиновник, сильний політик", однак, найчастіше у значенні "високопоставлений корупціонер", і таким чином, звичний вираз виконує свою конотативну функцію.

Таким чином, ми можемо побачити, що звичні вирази *гуаньюнь'юй* дійсно містять у собі конотативну функцію. Крім того, аналізуючи фразеологічну систему сучасної китайської мови, ми можемо зазначити, що лише звичним виразам *гуаньюнь'юй* притаманна ця функція.

3.2.4. Функція делегітимізації. Як зазначають Е. Дугід і А. Партінгтон (2024), процес делегітимізація у сфері політики, можна охарактеризувати як застосування різних аргументативних стратегій і засобів з метою спроби дискредитації права або здатності опонента висунути певну претензію чи аргумент (с. 201). Ми вважаємо, що звичні вирази *гуаньюнь'юй* є одним з таких засобів і, саме тому, вони мають зазначену функцію. Розглянемо цю функцію на прикладах: "美国打着维护台海和平稳定的幌子, 做的是赚取台湾民众血汗钱的生意"。 – "Під **виглядом** підтримки миру і стабільності в Тайванській протоці Сполучені Штати насправді займається бізнесом за рахунок **грошей отриманих важкою працею (грошей зароблених кров'ю і потом)** тайванського народу" (新华网, 2024). У цьому випадку, ми можемо побачити, що звичні вирази "幌子" (*huǎngzi*, *вигляд/відмовка*, букв. прапор), а також "血汗钱" (*xièhànqián*, *гроші отримані важкою працею*, букв. криваві гроші) використовуються з метою дискредитації політики Сполучених Штанів Америки по відношенню до

Тайваню. Ми бачимо пряме застосування *гуаньюн'юй* як делегітимізуючого факту. Окрім цього, ми вважаємо, що *гуаньюн'юй* можуть використовуватися як самостійний засіб делегітимізації, так і в поєднанні з іншими мовними засобами. В останньому випадку доволі частим засобом який поєднується з *гуаньюн'юй* з метою делегітимізації можна відзначити зв'язку "所谓(的)+惯用语". Наприклад: "“严厉打击那些所谓‘有背景’的‘政治骗子’”，是根据新形势下我国政治生活领域出现的腐败新形式与新特征而提出的新要求与新举措”。 – "Боротьба з так званими "політичними шахраями що мають великі зв'язки" – це нова вимога і ініціатива, заснована на нових формах і особливостях корупції, що з'явилися у сфері політичного життя Китаю" (人民论坛, 2024). Таким чином, ми можемо побачити, як "所谓" поєднується зі звичними виразами *гуаньюн'юй*, і таким чином, підсилює ефект дискредитації корупції, як шкідливого процесу всередині китайської політичної системи.

Враховуючи сказане вище, ми вважаємо, що існує декілька фактів які підтверджують наш погляд стосовно наявності у звичних виразів *гуаньюн'юй* функції делегітимізації. По-перше, як ми зазначали вище, фразеологія є частиною політичного дискурсу, а отже використовується в процесі політичної комунікації, яка сповнена різноманітних засобів і прийомів впливу чи маніпуляцій інформацією. В цьому випадку, ми можемо підтвердити тісну взаємодію функції делегітимізації з комунікативною функцією. Тому що, *гуаньюн'юй* може відігравати свою комунікативну роль виражаючи конкретний намір мовця, серед яких може існувати мотив дискредитації опонента. Наприклад: "因此，我们可以看到，美国高层现在在唱“红脸”，而美国媒体则在帮助高层唱“黑脸”。 – "Таким чином, ми бачимо, що верхівка Сполучених Штатів зараз **прикидається добрими**, а американські ЗМІ допомагають верхівці **вести жорстку лінію**" (腾讯网, 2024). У цьому випадку, ми можемо побачити яким чином звичні вирази "唱红脸" (*chàng hóngliǎn*, *прикидатися добрим/позитивним героєм*, букв. співати в червоній масці) і "唱黑脸" (*chàng hēiliǎn*, *вести жорстку лінію/бути суворим*, букв. співати в чорній масці) використовуються

в запевняльному іллокутивному акті і, водночас, делегітимізує США, тим самим підштовхуючи слухача до "потрібних" висновків.

По-друге, використання, водночас, фразеологічних конотацій також може мати під собою зазначений вище політичний мотив делегітимізації. Наприклад: "坚持有贪必肃，及时拔掉“烂树”，清洁队伍，禁止搞特殊化，坚决镇住了各种的歪风邪气，与国民党形成了鲜明对比"。 – "Спираючись на очищення від корупції, своєчасне викорінення **корупційних елементів**, очищення рядів і заборону використання службових повноважень в корисливих цілях, на противагу Гоміндану, партія рішуче присікала всілякі нездорові тенденції" (求是网, 2017). Таким чином, ми бачимо, що звичний вираз "烂树" (làn shù, *корупційні елементи*, букв. гнилі дерева) одночасно надає можливість мовцю не тільки делегітимізувати корупцію, а й партію Гоміндан.

Важливо зазначити, що функція делегітимізації є частиною будь-якої політичної системи і політичного дискурсу у світі, і у нашому дослідженні ми розглядаємо цей процес з точки зору лінгвістики, а не впливу на маси чи боротьбу з дезінформацією. Однак, ми хочемо відмітити доволі важливу думку Е. Дугід і А. Партінгтона (2024), що процес делегітимізації є закликом до ігнорування інформації і уникання необхідності вивчати будь-які контраргументи чи "незручні" дані (с. 201). Саме тому, як і в межах лінгвістики, так і в межах інших наук варто зберігати холодний розум і уникати упередженого ставлення до досліджуваного питання. Тільки так можна провести дійсно якісне дослідження і розкрити факти такими, якими вони є насправді уникаючи впливу зовнішніх факторів і домислів.

Отже, досліджуючи функційні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй* в китайськомовному політичному дискурсі, ми дійшли до висновку, що звичні вирази *гуаньюн'юй* можуть мати мінімум 4 основні функції: граматична, комунікативна, конотативна і функція делегітимізації. Ми вважаємо, що кожна з наведених вище функцій не існує окремо від інших, а навпаки тісно пов'язана з ними. Таким чином, у китайськомовному політичному дискурсі звичні вирази *гуаньюн'юй* функціонують з метою емоційного підсилення висловів, яскравого і сатиричного вираження осіб або

предметів, а також як ораторського інструмента, призначеного для спроб дискредитації опонентів чи впливу на аудиторію.

3.3 Стилiстичнi особливостi гуаньюн'юй у сучасних китайськомовних полiтичних текстах

Як ми згадували вище, стилістична система сучасної китайської мови містить у собі широкий набір прийомів і засобів, що існують з метою всебічного і яскравого вираження авторської ідеї. Враховуючи той факт, що лінгвістичні науки не існують окремо одна від одної, ми можемо стверджувати, що фразеологія знаходиться у тісній взаємодії зі стилістикою, що ми можемо довести нижче. Таким чином, ми вкотре наголошуємо на тому, що сучасні дослідження мають бути міждисциплінарного характеру, адже тільки так можна врахувати аспекти які можуть прямо чи опосередковано впливати на об'єкт дослідження.

Таким чином, ми хочемо більш детально розглянути місце безпосередньо фразеології у системі стилістики сучасної китайської мови. Саме тому, опираючись на класифікацію Вана Тяньціна (1979), ми вважаємо, що китайські фразеологізми можуть мати кілька стилістичних функцій, про які йтиметься нижче.

Епітет. Наприклад:

"很快，渔民在印尼的收成大都运回福州，这不仅解决了渔民‘火烧眉毛’的生存问题，也丰富了福州市民的‘菜篮子’，解决了福州市场需求的大问题"。 – "Дуже скоро більшість рибальського улову в Індонезії було перевезено назад до Фучжоу, що не тільки вирішило **невідкладну** проблему виживання рибалок, але й збагатило продовольчий кошик мешканців Фучжоу та вирішило велику проблему попиту на ринку Фучжоу" (中国共产党新闻网, 2019). У реченні використано ідіому *чен'юй* "火烧眉毛" (huǒshāo méimáo, *нагальний/невідкладний*, букв. вогонь палить брови).

"蔡和森早在 60 年前就指出只有社会主义能够救中国，主张明目张胆地建立中国共产党，领导中国革命"。 – "Ще 60 років тому Цай Хесень зазначав, що лише

соціалізм може врятувати Китай, виступав за **неприховане** створення Комуністичної партії Китаю, і керування китайською революцією" (中国共产党新闻网, 2021). У реченні використано ідіому *чен'юй* "明目张胆" (*míngmù zhāngdǎn*, *відкритий/неприхований*, букв. з відкритими очима набратися хоробрості).

"在德国政治舞台上，德国社会民主党是一支**举足轻重**的政治力量"。 – "Соціал-демократична партія Німеччини (СДПН) є **ключовою** політичною силою на політичній сцені Німеччини" (共产党员网, 2016). У реченні використано ідіому *чен'юй* "举足轻重" (*jǔzú qīngzhòng*, *ключовий/вирішальний*, букв. покласти на ваги гирю).

Метафора. Наприклад:

"就是要吃透政策，把有关要求烂熟于心，不能我行我素，**半瓶醋**，不懂装懂"。 – "Це означає, що ми повинні зрозуміти політику і дослідити відповідні вимоги, а не діяти на свій розсуд, бути **дилетантами** і робити вигляд, що знаємо що робити" (中国共产党新闻网, 2018). У реченні використано звичний вираз *гуаньюнь'юй* "半瓶醋" (*bànríngcù*, *дилетант*, букв. півпляшки оцту).

"我们希望有关各方能相向而行，共同为推动半岛核问题早日回到通过对话协商和平解决的正确轨道作出努力，‘**过河拆桥**’的做法要不得"。 – "Ми сподіваємося, що відповідні сторони будуть рухатися назустріч і докладатимуть спільних зусиль для якнайшвидшого повернення ядерного питання на півострові на правильний шлях мирного врегулювання шляхом діалогу і консультацій, і що практика **прояву невдячності** не буде допущена" (新华网, 2017). У реченні використано ідіому *чен'юй* "过河拆桥" (*guòhé chāiqiáo*, *проявляти невдячність*, букв. перейти річку і зруйнувати міст).

"中方强烈敦促日方忠实履行国际义务，停止强行推进排海计划，充分研究论证排海以外的处置方案，切实以科学、安全、透明的方式处置核污染水，并接受严格国际监督，希望日方及时止步，不要造成‘**覆水难收**’的局面"。 – "Китай рішуче закликає японську сторону сумлінно виконувати свої міжнародні зобов'язання, припинити насильницьке просування плану скидання відходів у море, повністю

дослідити і продемонструвати інші варіанти утилізації, утилізувати науковим, безпечним і прозорим способом забруднену ядерними відходами воду, а також прийняти суворий міжнародний нагляд за ситуацією. Сподіваємося, що японська сторона вчасно зупиниться, щоб не створити **безповоротну** ситуацію" (央视新闻, 2023). У реченні використано ідіому *чен'юй* "覆水难收" (fù shuǐ nán shōu, *безповоротний*, букв. вилиту воду важко зібрати).

Гіпербола. Наприклад:

"如果说开年访非是中国‘雷打不动’的外交传统，今年另外安排巴西、牙买加，又传递出什么新的含义？" – "Якщо початок року з візиту до Африки є «неухильною» дипломатичною традицією Китаю, то, крім цього, які нові сенси будуть принесені у цьогорічні зустрічі з Бразилією і Ямайкою?" (凤凰新媒体, 2024). У реченні використано ідіому *чен'юй* "雷打不动" (léidǎ bùdòng, *неухильний/обов'язковий*, букв. не поворухнутися коли ударить грім).

"时政评论人士吴少华表示，在情夫、靠山江泽民大势已去，被监视居住、随时都可能被抓捕的情况下，黄丽满和陈至立等江泽民集团的‘母老虎’，也都和江的命运紧密相连"。 – "Нинішній політичний коментатор У Шаохуа заявив, що прихильник Цзян Цземіня, який втратив владу, перебуває під наглядом і може бути заарештований у будь-який момент, Хуан Лімань, Чень Чжилі та інші **жорстокі прихильниці** групи Цзян Цземіня також тісно пов'язані з долею Цзяна" (大纪元, 2014). У реченні використано звичний вираз *гуаньюн'юй* "母老虎" (mǔlǎohǔ, *жорстока прихильниця/жорстока жінка*, букв. тигриця).

"浅薄的人们举日本对华贸易依存度甚高，认为日本不敢与中国交恶，实在是小觑日本这个虎狼之国！" – "Недалекоглядні люди посилаються на високу торговельну залежність Японії від Китаю і вважають, що Японія не наважиться воювати з Китаєм, що насправді є недооцінкою Японії, цієї **жорстокої і безпринципної країни!**" (BBC News 中文, 2014). У реченні використано ідіому *чен'юй* "虎狼之国" (hǔláng zhī guó, *жорстока і безпринципна країна*, букв. країна тигра і вовка).

Евфемізм. Наприклад:

"从奥巴马政府的‘电力非洲’倡议，到特朗普政府的‘繁荣非洲’倡议，再到拜登政府的相关计划，美国对非洲的‘空头支票’源源不断，却不见行动，已引发非洲国家不满"。 – "Від ініціативи адміністрації Обама "Сильна Африка" до ініціативи адміністрації Трампа "Процвітаюча Африка" та відповідних планів адміністрації Байдена, Сполучені Штати мають постійний потік **пустих обіцянок** для Африки, жодних реальних дій не спостерігається, що викликає невдоволення африканських країн" (人民网, 2022). У реченні використано ідіому *чен'юй* "空头支票" (kōngtóu zhīpiào, *пусті обіцянки*, букв. безвалютний чек).

"钟庚赐被依纪依法惩处，传递出一个鲜明信号——退休不是**护身符**，反腐没有休止符"。 – "Чжун Генци був покараний відповідно до закону, і таким чином передав чіткий сигнал – відставка не є **захистом**, боротьба з корупцією не стоїть на паузі" (新华每日电讯, 2023). У реченні використано звичний вираз *гуаньюн'юй* "护身符" (hùshēnfú, *захист*, букв. захисний амулет).

"‘撸起袖子加油干’、‘扑下身子，狠抓落实’等习近平金句早已成为人们耳熟能详的**口头禅**"。 – "Золоті вислови Сі Цзіньпіна, такі як "закатати рукава і наполегливо працювати" та "накинутися і міцно взятися за роботу", вже давно стали **кліше** серед людей" (共产党员网, 2017). У реченні використано звичний вираз *гуаньюн'юй* "口头禅" (kǒutóuchán, *кліше*, букв. усна молитва).

Крім того, ми можемо припустити, що одні і ті ж фразеологізми можуть відігравати одразу декілька стилістичних ролей. Для прикладу, ми маємо на увазі, що вираз "母老虎" можна розцінювати не тільки як метафору, а й як евфемізм, та навіть гіперболу. Також можна припустити, що на стилістичну роль того чи того фразеологічного виразу може впливати контекст, однак це твердження потребує глибокого дослідження і підтвердження чи спростування. Варто також підняти питання того, чи може конкретний фразеологічний вираз виступати одразу у декількох стилістичних ролях одночасно? Таким чином виникає потреба у

стилістичній класифікації фразеологізмів сучасної китайської мови і, ймовірно, внесення результатів цієї класифікації в процесі створення фразеологічних словників.

Аналізуючи наведені вище приклади, ми впевнено можемо підтвердити, що роль фразеологічних виразів у стилістиці є вагомою. Крім того, ми бачимо, що семантичні особливості фразеологізмів доводять, що фразеологізми можуть виступати як різноманітні стилістичні прийоми.

Як ми побачили на прикладах вище, звичні вирази *гуаньюн'юй* також входять до списку фразеологізмів, що без будь-яких перепон існують у політичному дискурсі сучасної китайської мови. Враховуючи той факт, що звичні вирази *гуаньюн'юй* є основним об'єктом нашого дослідження, далі ми будемо розглядати саме їх. Однак, вже на цьому етапі нашого дослідження ми можемо відзначити, що політичний дискурс сучасної китайської мови є багатограним і відкриває багато можливостей для науковців у його дослідженні. Опираючись на наше спостереження, функціонування прислів'їв *яньюй* та виразів-недомовок *сехоуей* хоча і є доволі рідкісним, однак може мати важливе значення у розумінні китайського політичного мислення і, таким чином, сприяти поглибленню розуміння китайської політики з боку українських дипломатів та урядовців. Таким чином, ми, також, хочемо вказати на потребу дослідження інших фразеологічних виразів у політичному дискурсі Китаю.

Варто також зазначити, що так як всі фразеологічні одиниці мають метафоричний характер, **стилістичну роль метафори ми будемо вважати константою** у нашому дослідженні і будемо приділяти увагу іншим стилістичним засобам якими можуть виступати фразеологічні одиниці.

Отже, тепер ми можемо розглянути і визначити стилістичну роль звичних виразів *гуаньюн'юй* у політичному дискурсі Китаю. Найбільш зручним способом для досягнення нашої мети буде розбір стилістичних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* опираючись на приклади:

"林剑指出，1971 年第 26 届联合国大会通过的第 2758 号决议**白纸黑字**、清清楚楚地写明，决定“恢复中华人民共和国的一切权利，承认她的政府的代表为中国在联合国组织的唯一合法代表并立即把蒋介石的代表从它在联合国组织及其所属一

切机构中所非法占据的席位上驱逐出去””。 – "Лінь Цзянь зазначив, що в резолюції 2758, прийнятій 26-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН в 1971 році, **чітко** написано, що Генеральна Асамблея вирішила "відновити всі права Китайської Народної Республіки, визнати представників її уряду єдиними законними представниками Китаю в ООН і негайно виключити представників Чана Кайші з місць, які вони незаконно займають в ООН, а також у всіх приналежних до ООН структур" (中共中央台湾办公室, 2024). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "白紙黑字" (báizhǐ hēizì, *чітко/очевидно*, букв. на білому папері чорні ієрогліфи) який виступає у ролі **епітета**. Адже ми бачимо, що у реченні звичний вираз додає сенсового відтінку і, крім того, виступає у ролі обставини, що за визначенням Вана Тяньціна (1985) відповідає опису епітета. Окрім цього, варто згадати можливість тих чи тих фразеологічних одиниць до існування у декількох фразеологічних типах одночасно, тим самим даючи можливість відкинути ймовірні питання про приналежність згаданого виразу лише до ідіом *чен'юй*.

"中国经济“个头”越来越大，“筋骨”越来越强”。 – "**Розміри** економіки Китаю стають все більшими, а **міць** все сильнішою" (中国政府网, 2024). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичні вирази "个头" (gètóu, *розмір*, букв. фізичний розмір) та "筋骨" (jīngǔ, *міць*, букв. м'язи) які виступають у реченні як **метонімія**. Адже ми бачимо, що з метою яскравого вираження вислову, мовець вдається до заміни поняття "розмір" і "міць/сила" на їх "фізичні" відповідники.

"“一带一路”成为当今世界深受欢迎的国际公共产品和最大规模的国际合作平台，“朋友圈”不断扩大”。 – "ОПОШ стала популярним міжнародним суспільним благом і найбільшою платформою міжнародного співробітництва у світі, кількість **країн-учасниць** якої постійно збільшується" (中华人民共和国外交部, 2024). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "朋友圈" (péngyouquān, *країни-учасниці*, букв. коло друзів) який виступає як **алегорія**.

"如果将这样的安全设备弃而不用，想依靠人工和经验侥幸过关，那无异于在死神面前玩走钢丝的危险游戏！" – "Якщо відмовитися від використання цих засобів

безпеки і бажати покладатися на ручну працю і досвід покладання на удачу, це все одно, що **наражати себе на небезпеку** перед лицем смерті!" (中央政府门户网站, 2007). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "走钢丝" (zǒu gāngsī, *наражати себе на небезпеку*, букв. ходити по сталевому канату) який виступає як **алегорія**. Варто також зазначити, що загаданий вище звичний вираз *гуаньюн'юй* є частиною виразу "在死神面前玩走钢丝的危险游戏" який ми розцінюємо як **порівняння** і дослівно можемо перекласти як "грати небезпечний спектакль ходіння по сталевому тросу перед лицем смерті".

"所谓“产能过剩”论调不过是保护主义的**烟幕弹**，最终只会扰乱全球产业链供应链，损害世界经济效率，也不利于欧方自身产业发展和绿色转型"。 – "Так званий аргумент "надлишку потужностей" є **прикриттям** для протекціонізму, який в кінцевому підсумку лише порушить глобальні промислові ланцюги поставок, підірве ефективність світової економіки і не піде на користь промисловому розвитку та зеленій трансформації європейської сторони" (中华人民共和国驻福冈总领事馆, 2024). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "烟幕弹" (yānmùdàn, *прикриття/відмовка*, букв. димовий снаряд) як **алегорія**.

"长时间以来，企业面对的“**婆婆**”太多，而且管得太宽、太死，在这种情形下，有些企业经营者像旧社会的小**媳妇**，总担心哪里伺候不到，以致于**婆婆**给自己“穿小鞋”"。 – "Протягом тривалого часу підприємства стикаються із великою кількістю **органів влади**, які мають широкі і жорсткі права на управління; у цій ситуації деякі бізнесмени подібні до **цапа-відбувайла**, які завжди стурбовані тим, куди податися, щоб не потрапити під **репресії органів влади**" (中央政府门户网站, 2014). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичні вирази "婆婆" (pópo, органи влади, букв. бабуся) і "小媳妇" (xiǎoxífū, цап-відбувайло, букв. молода невістка) як **евфемізми**, а "穿小鞋" (chuān xiǎoxié, *придиратися/репресувати*, букв. одягати тісні туфлі) виступає як **перифраз**.

"对敌作战时要一面打击敌人，一面喊话，问他们为什么要打仗，是为了自己的利益而战，还是盲目地做了替军阀**卖命**的工具？" – "Воюючи проти ворога,

потрібно боротися з ним з одного боку і кричати на нього з іншого, запитуючи, чому він воює, чи бореться він за власні інтереси, чи сліпо працює як **вірний** інструмент воєначальників?" (人民网, 2018). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "卖命" (màimìng, *вірний/готовий віддати життя, букв. продати життя*) який виступає у ролі **епітета**.

"面对“笑面虎”，要有“明知山有虎、偏向虎山行”的政治定力”。 – "Перед обличчям **підступних осіб**, потрібно мати **сильну** політичну рішучість" (中共安康市委组织部, 2022). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичний вираз "笑面虎" (xiàomiànǚ, *підступна особа, букв. усміхнений тигр*) як **евфемізму**, а прислів'я яньюй "明知山有虎、偏向虎山行" (míngzhī shān yǒu hǔ, piān xiàng hǔ shān xíng, *сильний/сміливий, букв. знати, що на горі є тигр і все одно йти в його бік*) використано у ролі **епітета**. Можна також припустити, що у цьому прикладі, вираз "笑面虎" може виступати у ролі **апострофи**. Окрім цього, ми можемо розглядати цей звичний вираз у ролі **оксиморона**. Однак, в такому випадку, ми маємо переглянути класифікацію Веня Тяньціна і додати оксиморон під його китайським відповідником "矛盾语" (máodùnǚ).

"全书系统反映了习近平总书记对共建“一带一路”指导原则、丰富内涵、目标路径等的深刻阐述，全面呈现了共建“一带一路”从中国倡议走向国际实践，从理念转化为行动，从愿景转变为现实，从谋篇布局的“大写意”到精耕细作的“工笔画”，取得实打实、沉甸甸的成就，成为深受欢迎的国际公共产品和国际合作平台的发展历程”。 – "Вся книга системно відображає глибоке бачення Сі Цзіньпіном керівних принципів, багатого змісту і цілей ОПОШ, а також всебічно відображає прогрес ОПОШ від китайської ініціативи до міжнародної практики, від концепції до дій, від бачення до реальності, від **ескізу** з правилами композиції до **чіткої картини** з тонкими деталями, досягши конкретних і вагомих результатів, ставши популярним міжнародним громадським продуктом і платформою для міжнародного співробітництва" (央视新闻, 2023). Таким чином, ми бачимо, що у цьому прикладі використано звичні вирази "大写意" (dàxièyì, *ескіз, букв. живопис у стилі "се'ї"*) і "工

笔画" (gōngbǐhuà, *чітка картина/шедевр*, букв. живопис у жанрі "гунбі") які виступають у ролі **алегорії**.

"要深入开展调查研究, 摸清情况, 找到症结, 做到心中有数, 不能拍脑袋决策, 真正把功夫下到察实情、出实招、办实事、求实效上"。 – "Потрібно поглибити проведення досліджень, вияснити обставини справи, шукати **корінь проблеми**, робити роботу, де **розумієш суть справи**, не робити **імпульсивних** рішень, докладати зусиль для з'ясування реальної ситуації, говорити правду, робити актуальну роботу і прагнути до практичних результатів" (潮新闻, 2023). Таким чином, у прикладі використано звичний вираз "症结" (zhēngjié, *корінь проблеми*, букв. осередок хвороби) який виступає як **алегорія**, також звичний вираз *гуаньюньюй* "拍脑袋" (pāi nǎodai, *імпульсивний/необдуманий*, букв. хлопати по голові) який виступає як **епітет**, а також ідіома *чен'юй* "心中有数" (xīnzhōng yǒushù, *розуміти суть справи*, букв. мати цифри в серці) який виступає як **перифраз**.

Отже, у нашому дослідженні ми приділили особливу увагу місцю звичних виразів *гуаньюньюй* у стилістиці в поєднанні з політичним дискурсом, а також розглянули звичні вирази, як стилістичні засоби, які використовуються у політичному дискурсі сучасної китайської мови. Таким чином, ми дослідили, що звичні вирази *гуаньюньюй* можуть застосовуватися як епітети, метонімії, алегорії, евфемізми, перифрази, апострофи, а також бути частиною порівняння. Таким чином, ми можемо підтвердити, що звичні вирази використовуються в політичній комунікації і мають свою чітку мету. В цьому випадку, функційні і стилістичні особливості *гуаньюньюй* поєднуються між собою і дають можливість показати їх роль в мовленні, а також зрозуміти з якою метою використано той чи той вислів.

Висновки до Розділу 3

Отже, ми змогли проаналізувати функціонування фразеологізмів у китайськомовному політичному дискурсі. Таким чином, у сучасному політичному дискурсі Китаю можна зустріти різні типи фразеологізмів, кожен з яких має свою

стилістичну і функційну роль, а також впливає на вислови в процесі комунікації. Крім того, ми звернули увагу щодо частого використання в реченні декількох фразеологічних одиниць одночасно. Саме тому, ми вважаємо, що це показує не тільки високу імплементацію фразеології в процес політичної комунікації, а й звертає увагу на їх високу лінгвокультурну і комунікативну роль в політиці Китаю. Таким чином, можна підтвердити тезу, про давній зв'язок фразеології і політики.

Успішно дослідивши функційні особливості звичних виразів *гуаньюн'юй*, ми можемо стверджувати, що звичні вирази *гуаньюн'юй* можуть мати 4 основні функції: граматична, комунікативна, конотативна і функція делегітимізації. Таким чином, граматична функція *гуаньюн'юй* полягає у їх функціонування в реченні як будь-якого члена речення, однак, найчастіше як означення, додатка і присудка. Що стосується комунікативної функції, то звичні вирази можуть використовуватися як комунікативний елемент що сприяє впливу на аудиторію, підсилює ідеї вислову, а також піднімає авторитетність думки мовця в очах аудиторії. Водночас, *гуаньюн'юй* можуть залучатися в якості конотацій і засобу делегітимізації опонентів чи ситуацій. Це доводить їх високий вплив на мовлення і показує, що фразеологія у руках професіонала можна стати серйозним інструментом, однак це питання потребує більш глибоких досліджень. Ми вважаємо, що кожна з наведених вище функцій не існує окремо, а навпаки тісно взаємодіє з іншими функціями.

Крім того, у нашому дослідженні ми приділили увагу звичним виразам у стилістиці і їх взаємодії з політичним дискурсом. Ми змогли дослідити, що звичні вирази *гуаньюн'юй*, як і інші фразеологізми, можуть використовуватися як стилістичні засоби. Таким чином, ми побачили, що *гуаньюн'юй* можуть застосовуватися як епітети, метонімії, алегорії, евфемізми, апострофи, порівняння. Водночас, ми припускаємо, що перелічені вище засоби є не останніми, якими можуть бути звичні вирази. Таким чином, ми можемо підтвердити, що фразеологізми-*гуаньюн'юй* використовуються в китайськомовній політичній комунікації і мають свою задачу. В цьому випадку, функційні і стилістичні особливості *гуаньюн'юй* мають тісні зв'язки між собою і розкривають широке поле для дослідження, дають можливість показати їх силу і вплив у політичному мовленні.

ВИСНОВКИ

Отже, протягом проведення нашого дослідження ми успішно виконали поставлені завдання, досягли поставленої мети і можемо впевнено озвучити висновки. Таким чином, ми дослідили історію розвитку і дослідження фразеологічної системи сучасної китайської мови. Кожен з періодів розвитку китайської фразеології мав свої характерні особливості, характеризувався появою нових фразеологічних одиниць, які ми нині можемо спостерігати у сучасній китайській мові. Ми змогли успішно проаналізувати вчених які зробили вагомий внесок у процес дослідження китайської фразеології. Ми вважаємо, що дослідження китайської фразеології і її способів застосування у мовленні є одним з хороших і доступних засобів для розширення розуміння китайської культури, історії і традицій. Беручи свій початок ще з давніх часів, фразеологія дійшла до наших днів у своєму первозданному вигляді і досі залишається актуальною та важливою, зокрема у політичному мовленні сучасного Китаю.

Аналізуючи дослідження з китайської фразеології, ми дійшли висновку, що до нашого часу дійшла чимала кількість класифікацій, кожна з яких може має свої конкретні особливості. Однак, у нашому дослідженні, ми надали перевагу класифікації, за якою ми визначаємо 4 найбільш поширені категорії китайських фразеологізмів: прислів'я *яньюй*, ідіоми *чен'юй*, вирази-недомовки *сехоуей* і звичні вирази *гуаньюн'юй*. Кожна з перелічених категорій фразеологічних одиниць має свої унікальні особливості, способи функціонування і стилістичну роль. Окрім цього, оригінальний характер кожного з типів дає можливість відносно чітко розділити ті чи ті фразеологічні вирази на окремі категорії, що є основою класифікації на яку ми спираємося. Однак, в той самий час варто зазначити, що в процесі аналізу фразеологічних одиниць сучасної китайської мови можна помітити факт переміщення окремих фразеологічних одиниць з однієї категорію в іншу.

У своєму дослідженні особливу увагу ми приділили безпосередньо звичним виразам *гуаньюн'юй*. Таким чином, ми можемо підтвердити, що звичні вирази *гуаньюн'юй* – це сталі сполуки слів, які, здебільшого, складаються з трьох морфем і

мають яскравий образний, метафоричний і сатиричний характер. Головна особливість цієї категорії фразеологічних одиниць полягає у структурній особливості звичних виразів. Таким чином, ці фразеологізми містять у собі одночасно два значення (пряме і переносне), і таким чином, можуть використовуватися те чи те значення в залежності від контексту. Окрім цього, структура звичних виразів часто характеризується слабкими і гнучкими структурними зв'язками, що надає мовцю можливість модифікувати звичний вираз, якщо цього потребує контекст.

Окрім зазначеного вище, ми приділили особливу увагу теорії мовленнєвих актів. Згідно цієї теорії, мовленнєві акти можна розділити за 3 типами, кожен з яких має свою характерну функцію і надає вислову його конкретну роль. Однак, найбільшу увагу ми приділяємо іллокутивним актам. На нашу думку, цей тип мовленнєвих актів має безпосередній взаємозв'язок з темою нашого дослідження. Таким чином, іллокутивні акти, це акт передачі інформації від мовця до слухача в якій закладено певний комунікативний намір мовця, що повинен сприяти впливу на думки і рішення слухача. Ми вважаємо, враховуючи стилістичні і функційні особливості, звичні вирази *гуаньюн'юй* можуть бути частиною іллокутивних актів і мають безпосередній вплив на слухачів.

Також, ми проаналізували стилістику сучасної китайської мови, класифікацію стилістичних засобів і прийомів, а також розглянули фразеологію через призму стилістики. Таким чином, ми дійшли висновку, що фразеологію можна розглядати як набір стилістичний засобів в процесі комунікації і може бути представлена як епітет, афоризм, недомовка тощо. Окрім цього, враховуючи характерні особливості фразеології, роль метафори ми розглядаємо не як окремий стилістичний засіб, а як константу. Також, ми припустили, що ті чи ті стилістичні засоби можуть бути реалізовані в якості конкретних фразеологічних одиниць. Однак, цей аспект може бути спірним, адже деякі фразеологізми можуть частково змінювати свою структуру і, таким чином, змінювати категорію фразеологічних одиниць.

Також, нами було розглянуто основні методологічні засади проведення нашого дослідження, визначено критерії відбору матеріалів і проаналізовано етапи проведення нашого дослідження. Таким чином, ми змогли визначити методи і засоби

які ми використовували протягом дослідження. Особливу увагу ми приділили ряду спеціальних лінгвістичних методів. Ми вважаємо, що саме метод компонентного аналізу, контекстуальний метод, методи концептуального, семантико-стилістичного і функційного аналізу тощо, можуть надати можливість максимально широко і повноцінно розглянути досліджуване питання, допомогти уникнути упереджень протягом проведення дослідження, а також надати вичерпну відповідь на наші питання. Таким чином, ці методи дали можливість провести якісне дослідження з урахуванням більшості дрібних деталей які мають прямий і опосередкований вплив на досліджуване нами питання, а також довели нашу думку про те, що сучасні дослідження є трансдисциплінарними і подальший розгляд тих чи тих наукових питань можливий лише з урахуванням взаємодії різних дисциплін між собою. Виходячи з цієї думки, ми отримали змогу провести дослідження з урахуванням різноманітних факторів впливу і розглянути досліджуваний аспект в його "природніх" умовах. Працюючи з критеріями відбору матеріалів, ми також зазначили трансдисциплінарний характер дослідження, адже протягом проведення нашого дослідження ми звернулися не тільки до фразеології, а й до робіт з прагматики, стилістики, аналізу дискурсу, морфології, граматики тощо. Наостанок, ми визначили етапи, а також субетапи нашого дослідження дослідження. Ми змогли масштабувати наше дослідження, структурувати і логічно зв'язати його частини між собою. Ця частина дослідження також є важливою, адже кожен окремий компонент дослідження повинен дотримуватися однієї спільної мети і поставлених завдань.

Водночас, найбільшу увагу ми присвятили практичній частині нашого дослідження. Саме тому, ми присвятили своє дослідження трьом важливим аспектам: аналізу функціонування фразеологізмів у китайськомовному політичному дискурсі, а також функційним і стилістичним особливостям безпосередньо звичних виразів *гуаньюн'юй* в зазначеному вище дискурсі. Першим важливим аспектом, ми підтвердили, що фразеологізми сучасної китайської мови органічно інтегровані в межі політичного дискурсу Китаю. У зв'язку з цим, у сучасному китайськомовному політичному дискурсі можна зустріти різні категорії фразеологічних одиниць. Враховуючи теоретичну частину нашого дослідження, кожен з фразеологізмів має

свою стилістичну і функційну роль в межах політичних висловів, а також, враховуючи різноманітні особливості фразеологізмів, має свій вплив на вислови в процесі комунікації. Крім того, ми помітили, що використання фразеологічних одиниць в китайськомовному політичному дискурсі стає дедалі частішим і характерним є часте використання у висловах декількох фразеологічних одиниць одночасно. До цієї думки також можна додати факт, що часто це може бути одночасне використання різних категорій фразеологізмів. Ми вважаємо, що такі мовні тенденції показують не тільки високу включеність фразеології в процес політичної комунікації, а й показують тенденції китайської політики до традиціоналізму і звернення до мудрості предків. Тим самим, використання фразеологічних одиниць показує високий рівень обізнаності мовця, а також вказує на високу лінгвокультурну і комунікативну роль фразеології в політиці сучасного Китаю.

Далі, ми провели глибоке дослідження функційних особливостей звичних виразів *гуаньюн'юй* в сучасному китайськомовному політичному дискурсі. Таким чином, ми дійшли висновку, що звичні вирази *гуаньюн'юй* можуть мати 4 основні функції: граматична, комунікативна, конотативна і функція делегітимізації. У зв'язку з цим, граматична функція *гуаньюн'юй* полягає у їх функціонування в реченні як будь-якого члена речення, однак, враховуючи їх структурні і контекстуальні особливості, найчастіше звичні вирази можуть виступати у реченні як означення, додаток і присудок. Ми припускаємо, що в ході наступних досліджень варто розглянути ці 3 найбільш часті форми вираження *гуаньюн'юй* більш детально. Ми припускаємо, що за допомогою цих граматичних функцій, звичні вирази також можна класифікувати за їх структурою і визначити іменникові і дієслівні звичні вирази. Водночас, комунікативна функція показала нам, що звичні вирази можуть використовуватися як комунікативний інструмент який не тільки передає інформацію чи сприяє емоційному забарвленню вислову. Ми дійшли висновку, що комунікативна функція звичних виразів сприяє прямому впливу на аудиторію, підсилює ідеї вислову, а також піднімає авторитетність думки мовця в очах аудиторії. Водночас, звичні вирази *гуаньюн'юй* можуть використовуватися в якості конотацій і інструменту делегітимізації опонентів. Таким чином, звичні вирази можуть використовувати свій

високий образний характер як конотації і, в подальшому, перетворювати це на делегітимізуючий фактор і сприяти дискредитації супротивників. Це доводить високий вплив звичних виразів на мовлення і показує, що фразеологія у руках гарного мовця може стати серйозним засобом комунікації. В умовах політичного дискурсу це є дуже важливим аспектом, адже в умовах постійної політичної боротьби перемагає той, хто зможе отримати більше прихильників і, водночас, максимально змістити політичних конкурентів з політичної арени. Таким чином, функції конотацій і делегітимізації відіграють не меншу роль від граматичної. Навпаки, ми побачили, що функції звичних виразів *гуаньюн'юй* тісно взаємодіють між собою. Ми вважаємо, що кожна з наведених вище функцій не існує окремо, а навпаки тісно взаємодіє з іншими функціями. Для прикладу, конотативна функція може бути частиною функції делегітимізації і використовувати конотації і символізм звичних виразів у якості дискредитаційного фактору.

Кінцевою точкою практичної частини нашого дослідження ми визначили стилістичні особливості звичних виразів у китайськомовному політичному дискурсі. Ми змогли дослідити, що звичні вирази *гуаньюн'юй*, як і інші фразеологізми, можуть функціонувати як стилістичні засоби в процесі політичної комунікації. Таким чином, ми побачили, що *гуаньюн'юй* можуть застосовуватися як епітети, метонімії, алегорії, евфемізми, апострофи, порівняння тощо. Це не тільки показує взаємодію стилістики з фразеологією, й на прикладах розкриває сутність звичних виразів. Таким чином, ми змогли дослідити, що звичні вирази, шляхом використання їх як стилістичних засобів, є тісно пов'язаним з політичним дискурсом. Звичні вирази *гуаньюн'юй* надають висловам більшої метафоричності, образності і яскравості. В свою чергу, це дає змогу слухачеві краще запам'ятати сказане мовцем, вибудувати чіткі асоціації і, цілком можливо, потрапити під комунікативний вплив мовця.

Наостанок, ми хочемо розглянути перспективи проведення досліджень пов'язаних з темою нашого дослідження. В процесі проведення нашого дослідження ми дійшли висновків, що питання дослідження фразеології починає втрачати свої перспективи. Таким чином, ми ставимо під сумнів актуальність проведення великої кількості досліджень з фразеології. В той самий час, ми хочемо приділити особливу

увагу проведенню досліджень присвячених політичним і дипломатичним комунікативним інструментам і прийомам. Ми вважаємо, що політичний дискурс є доволі багатограним полем для досліджень. З одного боку, він часто вимагає чіткості висловів з метою уникнення непорозумінь. Водночас, можна побачити використання нечітких формулювань з метою створення "вилки" для створення можливостей для дій у випадку непередбачуваних політичних обставин і акцентуванні на неправильному розумінні чи трактуванні сказаного мовцем. Ми вважаємо, що це питання потребує проведення окремого широкого дослідження як з метою розгляду функціонування таких прийомів у світовій політиці і дипломатії, так і у безпосередньому розгляді політичних комунікацій Китаю.

Окрім цього, цікавим питанням залишається необхідність дослідження комунікативної інтенції в політичному дискурсі. Дослідження цього питання може допомогти зрозуміти як можуть функціювати ті чи ті мовні прийоми і який вплив вони мають на аудиторію. Також, дослідження комунікативної інтенції може дати можливість краще зрозуміти політичні наміри і реакції країн через призму її політичних представників. Адже, політики конкретної країни, висловлюючи певні думки, висловлюють думки держави в цілому. Таким чином, дослідження комунікативної інтенції у політичному дискурсі може дати змогу зрозуміти, яку думку мовець хотів донести до аудиторії і який вплив ця думка мала на слухачів.

Також, ми вважаємо високу необхідність у проведенні більшої кількості досліджень присвячених взаємодії політики і мови сучасного Китаю. Це може надати змогу розробляти більш якісні матеріали для підготовки перекладачів і дипломатів. Враховуючи згадану вище специфіку китайськомовного політичного дискурсу, ми вважаємо це питання доволі важливим і хочемо сприяти його вирішенню. Адже, якісні дипломати і перекладачі можуть мати вагомий вплив на стосунки між країнами.

论文摘要

在现代世界中，熟语在交流中继续发挥着重要作用。另外，可以说这种作用还延伸到从日常到政治等不同层面的交流中。我们尤其应该关注政治层面，因为政治领域相当隐蔽，充满歇后，有时甚至是猜测。因此，研究政治话语中的用语尤为重要。另外，熟语在中国政治话语中的作用尤为有趣。众所周知，熟语自古以来就是中国政治的一部分。目前，这一趋势并未改变，反而通过分析中国国家主席习近平的讲话，我们可以发现熟语单位和固定词组表达方式在政治讲话中的作用越来越大。

论文的主题：“惯用语的功能和修辞特征（以汉语政治文本为基础）”。

论文的现实意义在于全面深入地分析现代汉语熟语系统与政治讲话的互动关系，确定熟语单位在政治讲话中的功能和重要性，深入研究政治讲话过程中作为工具的惯用语。

论文的目的是研究惯用语的功能和修辞特征（以汉语政治文本为基础）。

论文的任务：介绍现代汉语熟语系统结构的特点，特别是惯用语单位；研究汉语政治话语中惯用语的功能特点；分析汉语政治话语中惯用语的修辞特征。

研究对象：“惯用语”熟语词组。

研究课题：惯用语的功能和修辞特征。

研究材料：通过对 150 页中文政治文本的分析，采用连续抽样的方法获得的 131 个不同类型的汉语熟语单位，其中包括 73 个惯用语词组。

所获成果的实际意义：可以将研究惯用语教育过程，用于“汉语”、“汉语词汇学”、“汉语实用熟语学”、“汉语翻译实用教程”、“外交翻译的特殊性”，以及为进一步研究现代汉语短语和研究汉语政治话语。

简要结论：我们得出结论，惯用语有 4 种主要功能：语法功能、交流功能、内涵功能和去合法化功能。惯用语的语法功能是在句子中充当任何一个成员，但最常见的是充当定语、补语和谓语。惯用语的交流功能有助于直接影响受众，强化表达的思想，提高说话者在受众心目中的可信度。与此同时，惯用语也可以作为一种内

涵和工具，使反对者失去合法性。因此，惯用语可以利用其极富想象力的特性作为内涵，进而将其转化为去合法化的因素，并有助于诋毁对手。我们研究的实践部分的最终目的是确定汉语政治话语中人惯用语的修辞特征。我们能够证明，惯用语像其他熟语单位一样，可以在政治交流过程中发挥修辞方法的作用。因此，我们看到，惯用语可以用作形容、借代、讽喻、婉曲、呼告、对比等。反过来，这又能让听者更好地记住说话者所说的话，建立清晰的联想，并很有可能受到说话者的交际影响。

我们还认为，对当代中国政治与语言之间的互动关系需要进行更多的研究。这将有助于我们编写更好的翻译和外交官培训教材。鉴于上述中文政治话语的特殊性，我们认为这一问题相当重要，并希望为解决这一问题做出贡献。毕竟，高素质的外交官和翻译人员可以对国家间的关系产生重大影响。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Державна наукова установа "Енциклопедичне видавництво". (б. д.). Стилїстика. У *Велика українська енциклопедія*. Взято 3 вересня 2024 з <https://vue.gov.ua/>
- Любимова, Ю. С. (2016). *Функціонально-семантичне поле модальності в сучасній китайській мові*. Київський національний лінгвістичний університет.
- Austin, J. (1962). *How to do things with words*. Oxford University Press.
- Bates, E., & MacWhinney, B. (1988). What is functionalism? *Papers and Reports on Child Language Development*, (27), 137–138.
- Butler, C., & Francisco, G.-G. (2014). *Exploring functional-cognitive space*. John Benjamins Publishing Company.
- Charteris-Black, J. (2018). Competition metaphors and ideology. У R. Wodak & B. Forchtner (Ред.), *The routledge handbook of language and politics* (с. 202–2017). Routledge.
- Dixon, R. (2010). *Basic Linguistic Theory*. Oxford University Press.
- Dong, H. (2014). *A history of the Chinese language*. Routledge.
- Duguid, A., & Partington, A. (2024). New dogs, old tricks. A corpus-assisted study of the “art” of delegitimation in modern spoken political discourse. У S. Maci, M. Demata, M. McGlashan & P. Seargeant (Ред.), *The routledge handbook of discourse and disinformation* (с. 201–217). Routledge.
- Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. Routledge.

- Fairclough, N. (2012). Critical discourse analysis. Y J. P. Gee & M. Handford (Ред.), *The routledge handbook of discourse analysis* (c. 9–20). Routledge.
- Gee, J. P., & Handford, M. (2012). Introduction. Y J. P. Gee & M. Handford (Ред.), *The routledge handbook of discourse analysis* (c. 1–6). Routledge.
- Hansson, S. (2018). Government communication. Y R. Wodak & B. Forchtner (Ред.), *The routledge handbook of language and politics* (c. 326–341). Routledge.
- Schiffrin, D. (2001). Introduction. what is discourse analysis? Y D. Schiffrin & Deborah (Ред.), *The handbook of discourse analysis* (c. 1–4). Blackwell Publishers Ltd.
- Schleppegrell, M. (2012). Systemic functional linguistics. Y J. P. Gee & M. Handford (Ред.), *The Routledge handbook of discourse analysis* (c. 21–34). Routledge.
- Searle, J. (1979). *Expression and meaning*. Cambridge University Press.
- Searle, J. (1985). *Foundations of illocutionary logic*. Cambridge University Press.
- Wilson, J. (1990). *Politically Speaking: The Pragmatic Analysis of Political Language*. Blackwell Pub.
- Wodak, R., & Forchtner, B. (2018). *The Routledge Handbook of Language and Politics*. Oxford University Press.
- Young, L., & Harrison, C. (Ред.). (2004). *Systemic functional linguistics and critical discourse analysis: Studies in social change*. Continuum.
- 曾, 子凡. (2008). *香港粤语惯用语研究*. 香港城市大学出版社.
- 陈, 望道. (2011). *修辞学发凡*. 复旦大学出版社.
- 吕, 叔湘, & 朱, 德熙. (1952). *语法修辞讲话*. 中国青年出版社.
- 孙, 维张. (1989). *汉语熟语学*. 吉林教育出版社.

王，勤. (2006). *汉语熟语论*. 山东教育出版社.

王，天庆. (1985). *现代修辞*. 南京大学出版社.

温，端政. (2000). *二十世纪的汉语俗语研究*. 书海出版社.

夏，征农. (2003). *大辞海: 语言学卷*. 上海辞书出版社.

姚，锡远. (2013). *熟语学纲要* (成艳, Ред.). 大象出版社.

周，祖谟 & 罗，常培. (1958). *汉魏晋南北朝韵部演变研究*. 科学出版社.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

“过河拆桥”——外交部发言人用这个成语形容谁？. (2017, 15 липня). 新华网.

http://www.xinhuanet.com/politics/2017-07/15/c_1121322700.htm

“老虎”被捕！中央巡视反馈后被查，曾被政治骗子利用. (2024, 28 серпня). 搜狐.

https://www.sohu.com/a/804372794_137462

“泼冷水”字的解释. (б. д.). 汉典. https://www.zdic.net/hans/泼冷水#google_vignette

“习近平同志是具有成熟战略远见的政治家”. (2019, 16 грудня). 中国共产党新闻网.

<http://cpc.people.com.cn/n1/2021/0926/c441136-32236806.html>

16+1 合作机制成了“香饽饽”. (2015, 25 листопада). 中国政府网.

https://www.gov.cn/xinwen/2015-11/25/content_2972166.htm

2024 年 5 月 13 日外交部发言人汪文斌主持例行记者会. (2024, 13 травня). 外交

部. https://www.mfa.gov.cn/web//fyrbt_673021/jzhsl_673025/202405/t20240513_11303853.shtml

2024 年 5 月 16 日外交部发言人汪文斌主持例行记者会. (2024, 16 травня). 外交部.

http://ls.china-embassy.gov.cn/fyrth/202405/t20240516_11305611.htm

2024 年 6 月 3 日外交部发言人毛宁主持例行记者会. (2023, 3 червня). 中华人民共和国

外 交 部 .

https://www.mfa.gov.cn/web/wjdt_674879/fyrbt_674889/202406/t20240603_11375826.shtml

2024 年 7 月 11 日外交部发言人林剑主持例行记者会. (2024, 11 липня). 中华人民共和国

外 交 部 .

https://www.mfa.gov.cn/web/fyrbt_673021/202407/t20240711_11452358.shtml

2024 年 7 月 30 日外交部发言人林剑主持例行记者会. (2024, 30 липня). 外交部.

https://www.mfa.gov.cn/web/fyrbt_673021/202407/t20240730_11463119.shtm

2024 年 9 月 13 日外交部发言人毛宁主持例行记者会. (2024, 13 вересня). 中华人民共和国

和 国 外 交 部 .

https://www.mfa.gov.cn/web/wjdt_674879/fyrbt_674889/202409/t20240913_11490398.shtml

4-3！4-2！足总杯四强诞生：曼联绝杀利物浦后，抽到鱼腩保送决赛。(2024, 18 березня). 搜狐. https://www.sohu.com/a/764879682_121124666

把利民的事办实办细办好（金台潮声）. (2023, 9 травня). 人民日报. http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2023-05/09/nw.D110000renmrb_20230509_2-19.htm

蔡和森：明目张胆正式成立一个中国共产党。(2021, 7 січня). 中国共产党新闻网. <http://cpc.people.com.cn/GB/34136/2543696.html>

大家谈中国：认清中日两国的宿命。(2014, 7 липня). BBC News 中文. https://www.bbc.com/zhongwen/simp/comments_on_china/2014/07/140707_soc_china_jp_fate

当干部要有实力。(2018, 25 квітня). 中国共产党新闻网. <http://dangjian.people.com.cn/n1/2018/0425/c132289-29950586.html>

德国社会民主党的群众工作。(2016, 3 серпня). 共产党员网. <https://news.12371.cn/2016/08/03/ARTI1470210065262458.shtml?ticket=>

邓小平：“红军每一个战士都要学会使用两杆枪”。(2018, 5 грудня). 人民网. <http://cpc.people.com.cn/n1/2018/1205/c69113-30443127.html>

调研实效关键在“五个有没有”。(2023, 17 квітня). 潮新闻. <https://tidenews.com.cn/news.html?id=2446856>

独家视频 | 高质量共建“一带一路” 携手实现共同发展繁荣。(2023, 18 жовтня). 央视新闻. https://content-static.cctvnews.cctv.com/snow-book/index.html?item_id=2530066147554069051&toc_style_id=feeds_default&track_id=A8608034-66E6-43D3-A030-14F8076F64CC_719284600346&share_to=copy_url

公安部新闻发布会通报全国公安机关坚决贯彻落实习近平总书记重要讲话精神开展反恐怖工作有关情况。(2021, 14 липня). 中国政府网. https://www.gov.cn/xinwen/2021-07/14/content_5624992.htm

- 国防部：“台独”分裂势力闹腾得越凶灭亡得越快。(2024, 14 червня). 国防部网.
<http://www.mod.gov.cn/gfbw/qwfb/16315869.html>
- 国防部：美方在台湾问题上的心机可以说是司马昭之心 路人皆知。(2022, 26 травня).
 新华网. http://www.news.cn/politics/2022-05/26/c_1128686413.htm
- 弘扬党的优良革命传统 坚定理想信念。(2017, 21 вересня). 求是网.
http://www.qstheory.cn/dukan/hqwg/2017-09/21/c_1121700177.htm
- 贾桂德大使在圣马力诺举办庆祝中华人民共和国成立 75 周年招待会上的致辞。(2024,
 25 вересня). 中华人民共和国驻意大利共和国大使馆. http://it.china-embassy.gov.cn/sbyw/202409/t20240925_11496724.htm
- 简政放权还需纵深推进。(2014, 17 листопада). 中央政府门户网站.
https://www.gov.cn/zhengce/2014-11/17/content_2779613.htm
- 江泽民淫乱治国 三个“母老虎”或将落马。(2014, 10 вересня). 大纪元.
<https://www.epochtimes.com/gb/14/9/10/n4244773.htm>
- 揭穿“政治骗子”的套路与伪装。(2024, 1 травня). 人民论坛.
http://paper.people.com.cn/rmlt/html/2024-05/01/content_26070968.htm
- 警钟长鸣”不能变成“聋子耳朵”。(2016, 27 квітня). 人民网.
<http://cpc.people.com.cn/n1/2016/0427/c241220-28309585.html>
- 科普：虎年说虎—全球老虎生存保护状况。(2022, 30 січня). 新华网.
http://www.xinhuanet.com/tech/2022-01/30/c_1128317108.htm
- 李强会见波兰总统杜达。(2024, 24 червня). 中华人民共和国驻福冈总领事馆.
http://fukuoka.china-consulate.gov.cn/ggxw/202406/t20240624_11440693.htm
- 刘，洁修。(1989). 汉语成语考释词典. 商务印书馆.
- 毛宁：“胁迫”的帽子扣不到中国头上 (2023 年 10 月 23 日)。(2023, 23 жовтня). 中
 华 人 民 共 和 国 外 交 部 .
https://www.mfa.gov.cn/web/sp_683685/wjbfyrlxjzh_683691/202310/t20231023_11166293.shtml
- 美法在非洲广发“空头支票”。(2022, 5 серпня). 人民网.
<http://military.people.com.cn/n1/2022/0805/c1011-32495418.html>

- 孟郊. (6. д.). 读经. 汉典. <https://www.cidianwang.com/mingju/0/03aae557823.htm>
- 年轻干部要“明知山有虎、偏向虎山行”. (2022, 22 лютого). 中共安康市委组织部. <https://xfw.ankang.gov.cn/Content-2367995.html>
- 全国政协委员袁隆平谈超级稻亩产1000公斤目标: 矮子爬楼梯 一步一步走. (2012, 5 березня). 中华人民共和国农业农村部. https://www.moa.gov.cn/ztl/nyjj_1/2011nian/201203/t20120310_2505393.htm
- 让“三拍”干部有“三怕”. (2014, 11 листопада). 人民网. <http://cpc.people.com.cn/n/2014/1111/c78779-26007021.html>
- 让青春在奉献中焕发绚丽光彩——习近平总书记关于青年工作重要论述综述. (2021, 3 травня). 中国政府网. https://www.gov.cn/xinwen/2021-05/03/content_5604566.htm
- 人民日报评论员: “照镜子”重在找到差距. (2013, 2 вересня). 中国政府网. https://www.gov.cn/jrzg/2013-09/02/content_2478952.htm
- 人民日报署名文章: 书写中华民族几千年历史上最恢宏的史诗——习近平总书记关于党的百年奋斗重大成就和历史经验重要论述综述. (2021, 6 листопада). 中国政府网. https://www.gov.cn/xinwen/2021-11/06/content_5649283.htm
- 诗仙的最后五年: 杜甫为何说, 世人皆欲杀李白?. (2020, 28 квітня). 腾讯网. <https://news.qq.com/rain/a/20200428A0GHPL00>
- 十九大后政治局首次民主生活会 习近平提这6点要求. (2017, 28 грудня). 共产党员网. <https://news.12371.cn/2017/12/28/ARTI1514450995252161.shtml>
- 十全十美! 空军八一飞行表演队十出国门 [Відео]. (2024, 29 січня). 央视新闻. https://content-static.cctvnews.cctv.com/snow-book/video.html?item_id=2671354104873972860&toc_style_id=video_default&share_to=wechat&track_id=afe898cb-8fe7-4148-bab8-f122fa57c445
- 苏, 向丽. (2007). 汉语惯用语学习手册. 北京大学出版社.
- 退休不是护身符 反腐没有休止符. (2023, 11 жовтня). 新华每日电讯. http://www.news.cn/mrdx/2023-10/11/c_1310744879.htm

- 外交部：敦促美方停止利用网络安全问题污蔑抹黑中国. (2024, 14 жовтня). 新华网.
<http://www.news.cn/world/20241014/ef8be48d052f4e8986f9dcb941792ea8/c.html>
- 外交部：奉劝美方停止冲撞中方在台湾问题上的底线红线. (2024, 7 травня). 中共中央台湾办公室. http://www.gwytb.gov.cn/bmst/202405/t20240507_12618272.htm
- 外交部：美国对台军售做的是赚取台湾民众血汗钱的生意. (2024, 23 липня). 新华网.
<http://www.news.cn/20240723/03e8ff6eec644090a1025a2e6ac14124/c.html>
- 外交部：台湾问题是中美关系第一条不可逾越的红线. (2024, 25 червня). 中国日报网.
<https://cn.chinadaily.com.cn/a/202406/25/WS667a0c77a3107cd55d26858b.html>
- 外交部：希望地区国家坚守亚太合作正道，不要充当北约亚太化“急先锋”。(2024, 12 липня). 环球网. <https://hqtime.huanqiu.com/article/4IZxzWZNovR>
- 外交部：希望日方及时止步，不要造成“覆水难收”的局面. (2023, 13 червня). 央视新闻.
https://content-static.cctvnews.cctv.com/snow-book/index.html?item_id=221793153542397195&toc_style_id=feeds_default
- 外交部：中国将继续坚持高水平开放 不断提高知识产权保护水平. (2024, 30 липня). 央视新闻.
https://content-static.cctvnews.cctv.com/snow-book/index.html?item_id=11506805296197635975&toc_style_id=feeds_default&share_to=wechat&track_id=a627e6fb-e4bb-4902-83df-ddc8ebacc801
- 外交部发言人：中方从不拱火浇油，更不趁机渔利，也不接受甩锅推责. (2023, 23 квітня). 中华人民共和国驻美利坚合众国大使馆. http://us.china-embassy.gov.cn/zmgx_1/zxxx/202404/t20240424_11288026.htm
- 王毅谈高质量共建“一带一路”：推动各国共同发展的发动机、实现世界现代化的加速器. (2024, 7 березня). 中华人民共和国外交部.
https://www.mfa.gov.cn/wjbzhd/202403/t20240307_11254961.shtml
- 温，端政. (2003). 中国歇后语大词典. 上海辞书出版社.
- 我看网上有些议论，说中美对话没什么用，鸡同鸭讲对牛弹琴，这个是不对的. (2022, 19 червня). 风闻. <https://user.guancha.cn/main/content?id=786079>

- 习近平：不能让制度成为纸老虎、稻草人. (2014, 15 січня). 中国共产党新闻网.
<http://cpc.people.com.cn/n/2014/0115/c164113-24123305.html>
- 习近平：任何国家和地区都不应成为腐败分子和腐败资金的“避风港” 不应成为他们的“避罪天堂”. (2015, 27 жовтня). 国家铁路局 .
https://www.nra.gov.cn/ztl/ddjs/lxyz/ldjh/201607/t20160729_144531.shtml
- 习近平：中美要防止三人成虎，也不疑邻盗斧. (2015, 23 вересня). 人民网.
<http://politics.people.com.cn/n/2015/0923/c1001-27625168.html>
- 习近平对政法工作作出重要指示强调：坚持党的绝对领导忠诚履职担当作为 为全面推进强国建设民族复兴伟业提供坚强安全保障. (2024, 14 січня). 中国政府网.
https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202401/content_6925910.htm
- 习近平和美副总统拜登共同出席中美企业家座谈会. (2012, 15 лютого). 中国政府网.
https://www.gov.cn/ldhd/2012-02/15/content_2067713.htm
- 习近平同委内瑞拉总统马杜罗会谈. (2023, 13 вересня). 中华人民共和国驻莱索托王国大使馆. http://ls.china-embassy.gov.cn/zgxw/202309/t20230913_11142366.htm
- 习近平在中共中央政治局第二次集体学习时强调：摸着石头过河是符合中国国情的改革方法 . (2012, 31 грудня). 中共中央对外联络部 .
https://www.idcpc.gov.cn/zgzc/zyhy/201912/t20191216_105867.html
- 习语品读 | 先把“蛋糕”做大，再把“蛋糕”分好. (2023, 27 березня). 央视网.
<https://news.cctv.com/2023/03/27/ARTIYNbq00CnS2aKWHrJclZ7230301.shtml>
- 新华时评：防治矿难“第一杀手”岂能玩走钢丝游戏. (2007, 11 червня). 中央政府门户网站. https://www.gov.cn/zwhd/2007-06/11/content_643895.htm
- 徐，志诚. (2005). 实用谚语小辞典. 世界图书出版西安公司.
- 一切从实际出发 坚持实事求是 . (2022, 7 квітня). 旗帜网 .
<https://www.qizhiwang.org.cn/n1/2022/0407/c443608-32393586.html>
- 一只“铁饭碗” 几多辛酸泪 . (2013, 4 липня). 湛江日报 .
https://m.gdzjdaily.com.cn/p/2653602_2.html

以巴冲突：王毅首度批评以色列 中国立场背后的历史沿革与政治考量. (2023, 17 жовтня). BBC News 中文. <https://www.bbc.com/zhongwen/simp/chinese-news-67125033>

有人认为，美国已转变立场，可能和以色列开始翻脸，只是这戏还得继续演下去，真的是这样吗 . (2024, 6 жовтня). 腾讯网 . <https://news.qq.com/rain/a/20241006A062QJ00>

支持青年人才挑大梁、当主角（人民论坛）. (2024, 9 серпня). 人民网 . <http://opinion.people.com.cn/n1/2024/0809/c1003-40295352.html>

中国经济持续高质量发展利好世界 . (2024, 22 січня). 中国政府网 . https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202401/content_6927433.htm

中国外长连续34年“新年首访非洲”，“雷打不动”的约定今年有何新意？. (2024, 20 січня). 凤凰新媒体. <https://i.ifeng.com/c/8WV8OPiVTrf>

中纪委常委：只打苍蝇不打老虎只能是养虎遗患. (2014, 6 червня). 人民网 . <http://politics.people.com.cn/n/2014/0506/c1001-24981480.html>

做人，最明智的做法是，尊重，尊重他人，尊重你自己，早安. (2020, 21 травня). 搜狐. https://www.sohu.com/a/396605948_120441453